

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

1.1 Baggrunden for lovforslaget

Retsgrundlaget i Grønland

Med Landstingslov nr. 7 af 13. juni 1994 om Landstingets Ombudsmand blev Ombudsmandsinstitutionen oprettet. I medfør af landstingslovens § 3 fastsatte Inatsisartut (tidligere Landstinget) bestemmelser om Ombudsmandens virksomhed. I relation til landstingsloven om Landstingets Ombudsmand blev det under 1. behandlingen i Inatsisartut (tidligere Landstinget) på efterårssamlingen 1993 fremført, at Inatsisartut (tidligere Landstinget) burde holde sig løbende orienteret om de ændringer, som gennemførtes i den danske ombudsmandslov, som var grundlaget for den grønlandske lov.

Landstingslov nr. 7 af 13. juni 1994 om Landstingets Ombudsmand, som trådte i kraft 1. april 1995, blev ophævet ved Inatsisartutlov nr. 8 af 3. december 2009 om Ombudsmanden for Inatsisartut (Ombudsmandsloven). Ombudsmanden har i løbet af sit virke opsamlet en række erfaringer, som viser, at nogle bestemmelser i den dagældende landstingslov i praksis fra tid til anden har givet anledning til tvivl. Med Ombudsmandsloven blev en række bestemmelser præciseret, ligesom Ombudsmandens inspektionsvirksomhed blev synliggjort.

Retsgrundlaget i Danmark

Ved lov nr. 502 af 12. juni 2009 om ændring af lov om Folketingets Ombudsmand blev Folketingets Ombudsmands virksomhed udvidet til også at omfatte frihedsberøvedes forhold på private institutioner m.v., hvor frihedsberøvelsen er sket enten i medfør af en afgørelse truffet af en offentlig myndighed, på opfordring af en offentlig myndighed eller med samtykke eller indvilligelse fra en offentlig myndighed.

Ved lov nr. 568 af 18. juni 2012 om ændring af lov om Folketingets Ombudsmand blev Folketingets Ombudsmands virksomhed udvidet til også at omfatte børns forhold på private institutioner m.v., som varetager opgaver umiddelbart i forhold til børn.

Forslag til ny Inatsisartutlov om Ombudsmanden for Inatsisartut tager udgangspunkt i disse lovændringer.

1.2 Fremsættelse af samlet lovforslag

På baggrund af fraværet af lovbekendtgørelser, samt ønsket om overskuelig lovgivning, fremsættes ændringerne ikke ved ændringsforslag, men som et samlet forslag til ny Inatsisartutlov om Ombudsmanden for Inatsisartut.

2. Hovedpunkter i forslaget

2.1 Undersøgelse af frihedsberøvedes forhold på private institutioner

Ombudsmandens virksomhed omfatter alle dele af den offentlige forvaltning under Grønlands Selvstyre og kommunerne. Hovedreglen om Ombudsmandens virksomhedsområde er således angivet på samme måde som anvendelsesområdet for offentlighedsloven og sagsbehandlingsloven. Uden for Ombudsmandens kompetence falder Inatsisartut og organer under Inatsisartut, Statens forvaltning i Grønland samt private virksomheder og organisationer.

Ombudsmanden kan i medfør af ombudsmandslovens § 16 undersøge enhver institution eller virksomhed og ethvert tjenestested, der hører under Ombudsmandens virksomhed. Inspektionerne gennemføres bl.a. på psykiatrisk hospital og døgninstitutioner for børn og unge. Myndighederne er i medfør af ombudsmandslovens § 18, stk. 1, forpligtet til at meddele Ombudsmanden de oplysninger og udlevere de dokumenter m.v., som Ombudsmanden forlanger. Ombudsmanden kan endvidere efter § 18, stk. 2, afkræve myndighederne skriftlige udtalelser. Ombudsmanden kan endelig ifølge § 18, stk. 4, besigtige enhver institution eller virksomhed eller ethvert andet tjenestested og har adgang til samtlige lokaler.

Ved den gældende ombudsmandslov blev Ombudsmanden udpeget som national forebyggende mekanisme i henhold til den valgfri protokol til FN's torturkonvention, jf. lovens § 17. Den nationale forebyggende mekanisme skal være funktionelt og personelt uafhængig. Tillægsprotokollens formål er at etablere et system med regelmæssige besøg foretaget af uafhængige internationale og nationale instanser på steder, hvor folk er berøvet deres frihed, med henblik på at forebygge tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Som minimum skal de nationale forebyggende mekanismer have kompetence til regelmæssigt at undersøge behandlingen af frihedsberøvede på tilbageholdelsessteder, at fremsætte anbefalinger til de relevante myndigheder om forbedring af behandlingen af og forholdene for frihedsberøvede og om forebyggelse af tortur m.v. samt at indgive forslag og bemærkninger om eksisterende eller foreslået lovgivning, jf. tillægsprotokollens artikel 19.

De nationale forebyggende mekanismer skal, for at de kan opfylde deres mandat, gives adgang til alle nødvendige oplysninger om de frihedsberøvede og tilbageholdelsesstederne samt adgang til alle tilbageholdelsessteder og dertil hørende anlæg og faciliteter, jf. protokollens artikel 20. De deltagende lande eller stater skal i den forbindelse sørge for, at den nationale forebyggende mekanisme har adgang til ethvert sted inden for sin jurisdiktion og kontrol,

hvor personer er eller kan blive berøvet deres frihed, enten i medfør af en afgørelse truffet af en offentlig myndighed, på opfordring af en offentlig myndighed eller med samtykke eller indvilligelse fra en offentlig myndighed.

De foreslåede bestemmelser i § 7, stk. 1, 2. pkt., § 18, stk. 1 og 2, og § 18, stk. 5, er indsat med henblik på at sikre Ombudsmanden adgang til at udføre opgaver som national forebyggende mekanisme efter den valgfri protokol til FN-konventionen mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Det nationale forebyggende organ skal gives adgang til alle tilbageholdelsessteder med dertil hørende anlæg og faciliteter.

De tilbageholdelsessteder, der efter konventionen skal undersøges, er ikke begrænset til institutioner, der er en del af den offentlige forvaltning. Derfor foreslås det, at det af bestemmelsen i ombudsmandslovens § 7, stk. 1, kommer til at fremgå, at Ombudsmandens kompetence inden for konventionens anvendelsesområde også omfatter private institutioner m.v.

Med forslaget udvides Ombudsmandens virksomhed således til også at omfatte frihedsberøvedes forhold på private institutioner m.v., hvor frihedsberøvelsen er sket enten i medfør af en afgørelse truffet af en offentlig myndighed, på opfordring af en offentlig myndighed eller med samtykke eller indvilligelse fra en offentlig myndighed. Ordlyden af den foreslåede bestemmelse svarer til ordlyden i protokollens artikel 4. Ved frihedsberøvelse forstås enhver form for tilbageholdelse, fængsling eller anbringelse af en person i et offentligt eller privat forvaringssted, som den frihedsberøvede ikke har tilladelse til frit at forlade, jf. protokollens artikel 4.

Ombudsmanden skal gives adgang til oplysninger om tilbageholdelsesstederne og de frihedsberøvede personer, herunder antal, behandling og forhold under frihedsberøvelsen. Under besøgene på tilbageholdelsesstederne har Ombudsmanden ret til at føre samtaler uden opsyn eller vidner med de frihedsberøvede og med enhver anden person, som efter Ombudsmandens opfattelse kan give relevante oplysninger.

Pligten til efter den gældende ombudsmandslovs § 18, stk. 1 og 2, at meddele oplysninger, udlevere dokumenter og udarbejde skriftlige udtalelser til Ombudsmanden påhviler alene myndigheder omfattet af Ombudsmandens virksomhed. Med de foreslåede ændringer af ombudsmandslovens § 7 vil Ombudsmandens virksomhed imidlertid også omfatte frihedsberøvedes forhold på private institutioner m.v., hvor frihedsberøvelsen er sket enten i medfør af en afgørelse truffet af en offentlig myndighed, på opfordring af en offentlig myndighed eller med samtykke eller indvilligelse fra en offentlig myndighed. Som konsekvens heraf foreslås bestemmelserne i § 18, stk. 1 og 2, ændret, så også disse institutioner m.v. er forpligtet til at meddele Ombudsmanden oplysninger og udlevere dokumenter, og således at Ombudsmanden kan afkræve institutionerne m.v. skriftlige udtalelser.

Ombudsmanden skal som national forebyggende mekanisme have adgang til alle tilbageholdelsessteder og dertil hørende anlæg og faciliteter, og som beskrevet tidligere udgør private

institutioner m.v. i begrænset omfang tilbageholdelsessteder omfattet af tillægsprotokollen. Det er derfor væsentligt, at Ombudsmanden, hvis Ombudsmanden skal være i stand til at opfylde mandatet som national forebyggende mekanisme, kan gennemføre inspektioner af disse private institutioner m.v. På den baggrund foreslås det, at der tilvejebringes hjemmel til, at Ombudsmanden uden retskendelse har adgang til at inspicere private institutioner m.v., hvor personer er eller kan blive berøvet deres frihed.

Bestemmelsen forventes kun undtagelsesvis anvendt og alene i det omfang, det skønnes nødvendigt for udførelsen af opgaver efter den valgfri protokol til FN-konventionen mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

På nuværende tidspunkt kan personer af en myndighed under Grønlands Selvstyre eller kommunerne frihedsberøves mod deres vilje på Dronning Ingrid's Hospital, afdeling A 1, i Nuuk og på Angerlarsimaffik Isikkivik i Sisimiut. Frihedsberøvelsen vil ske i henhold til psykiatriloven eller sociallovgivningen. Der er på nuværende tidspunkt ikke private institutioner, hvor personer kan frihedsberøves mod deres vilje. Bestemmelsen indsættes for at sikre, at Ombudsmanden er kompetent til at føre tilsyn på private institutioner, såfremt der i fremtiden oprettes private institutioner, hvor personer frihedsberøves mod deres vilje.

2.2. Ombudsmandens kompetence over for børns forhold på private institutioner og bedømmelsesgrundlaget i forbindelse hermed

Ifølge den gældende ombudsmandslovs § 7, stk. 1, omfatter Ombudsmandens virksomhed som hovedregel kun »den offentlige forvaltning«. Ifølge § 7, stk. 3, kan Ombudsmanden endvidere bestemme, at selskaber, institutioner mv. skal være omfattet af Ombudsmandens kompetence i samme omfang, som de er inddraget under de regler og principper, der gælder for den offentlige forvaltning.

FN's børnekonvention tildeler børn forskellige rettigheder. Disse rettigheder er kommet til udtryk i en række forskellige bestemmelser i den gældende lovgivning og i de relevante myndigheders praksis. Myndighederne vurderer løbende, om lovgivning og praksis er i overensstemmelse hermed.

Ansvar for, at disse rettigheder respekteres, påhviler grundlæggende de offentlige myndigheder, men også private juridiske personer, virksomheder eller enkeltpersoner m.v. varetager opgaver, der aktualiserer børns rettigheder i henhold til konventionen. Efter den gældende lov kan Ombudsmanden kun i begrænset omfang føre direkte kontrol med disse private institutioner m.v., jf. ovenfor.

De private virksomheder og enkeltpersoner m.v., som har ansvar for børns rettigheder, er i vid udstrækning undergivet tilsyn fra offentlige forvaltningsmyndigheder, og Ombudsmanden

kan både sende klager videre til sådanne tilsynsmyndigheder og behandle klager over sådanne tilsynsmyndigheders udøvelse af deres tillagte tilsynsbeføjelser.

Den indirekte kontrol med private personer og virksomheder m.v. via kontrol med tilsynsmyndighederne vil ikke i alle tilfælde være tilstrækkelig til at kunne opfylde FN's anbefalinger. En effektiv ombudsmandsordning vil forudsætte, at Ombudsmanden på de centrale områder kan føre direkte kontrol med de pågældende. Der bør på den baggrund indsættes en nærmere bestemmelse om dette spørgsmål.

Ved den nærmere afgrænsning af Ombudsmandens kompetence over for private vil det være naturligt at tage udgangspunkt i, at i hvert fald institutioner m.v., som – eventuelt sammen med andre funktioner – har særlig til opgave at tage sig af børn, bør være direkte omfattet af Ombudsmandens kontrolbeføjelser.

Derimod vil det i øvrigt ikke være naturligt at gøre ombudsmanden kompetent til at føre direkte kontrol med behandlingen af børn i private familier. Dette gælder i forhold til almindelige børnefamilier, men også i forhold til familier, der har børn i dagpleje m.v., og i forhold til private arbejdspladser, der beskæftiger børn. Direkte ombudsmandskontrol på dette område ville i praksis være for vidtgående.

I overensstemmelse med den hidtidige afgrænsning af Ombudsmandens kompetence bør det princip følges, at hvis en privat virksomhed, organisation m.v. er omfattet af Ombudsmandens kompetence, er den omfattet i sin helhed. Det indebærer, at Ombudsmanden i forhold til f.eks. private skoler bør have indseende med såvel den egentlige behandling af børn som med skolens personalemæssige og økonomiske dispositioner, i det omfang disse dispositioner kan siges at have tilknytning til børnenes forhold.

Som et supplerende kriterium ved bedømmelsen af, hvilke private virksomheder m.v. der bør være omfattet af Ombudsmandens kontrol, kan der tages hensyn til, om de pågældende virksomheder i kraft af allerede gældende lovgivning m.v. er pålagt offentligtlig forpligtelser i forbindelse med behandling af børn og unge.

I denne sammenhæng vil det være naturligt at inddrage Landstingsforordning nr. 1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge med senere ændringer, hvori underretningspligten over for kommunalbestyrelsen fremgår. Ifølge forordningen omfatter pligten til at underrette kommunerne enhver, der får kendskab til at et barn lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare. Derudover er der en skærpet underretningspligt for personer ansat i social-, skole- eller sundhedssektoren.

Den særlige underretningspligt for disse persongrupper bygger på en antagelse om, at netop disse persongrupper i kraft af deres beskæftigelse har jævnlig kontakt med børn og unge, som giver dem en særlig indsigt i de enkelte børns vilkår og trivsel. Dette taler for, at de institutio-

ner m.v., hvor de pågældende er beskæftiget, bør være omfattet af Ombudsmandens kompetence.

Et yderligere supplement til afgrænsningen kan findes i reglerne om børneattester. Disse regler findes i Inatsisartutlov nr. 8 af 19. maj 2010 med senere ændringer om pligt til at indhente børneattest. Inatsisartutloven finder anvendelse på alle offentlige forvaltningsmyndigheder og for fysiske og juridiske personer i forbindelse med ansættelse og beskæftigelse af personer, der som led i udførelsen af deres opgaver skal have direkte kontakt med børn under 15 år samt personer, der som led i udførelsen af deres opgaver færdes fast blandt børn under 15 år, og derved har mulighed for at opnå direkte kontakt med disse børn.

Reglerne om børneattester kan ligesom de nævnte regler om udvidet underretningspligt kun give et fingerpeg om, hvilke private der bør være omfattet af Ombudsmandens kompetence. Det vil således f.eks. føre for vidt at inddrage erhvervsvirksomheder under Ombudsmandens kompetence, alene fordi de har ansat en person til at passe de ansattes børn, at udvide kompetencen til generelt at gælde for private trossamfund eller at lade kompetencen omfatte idrætsforeninger og fitnesscentre m.v., blot fordi der også er adgang for personer under 18 år.

I tvivlstilfælde må spørgsmålet i praksis afgøres af Ombudsmanden ud fra en samlet vurdering af behovet for, at også Ombudsmanden kan udøve kontrol.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lovgivning	
<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
<p>§ 7. Ombudsmandens virksomhed omfatter alle dele af den offentlige forvaltning under Grønlands Selvstyre og kommunerne.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Ombudsmanden behandler ikke klager over nævn, der i betryggende former træffer afgørelse om tvister mellem private, selv om vedkommende nævn i anden sammenhæng betragtes som tilhørende den offentlige forvaltning.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Såfremt selskaber, institutioner, foreninger m.v. ved lov eller administrativ beslutning helt eller delvist inddrages under de regler eller principper, der gælder for den offentlige forvaltning, kan Ombudsmanden bestemme, at de pågældende organer i samme omfang skal være omfattet af Ombudsmandens virksomhed.</p>	<p>§ 7. Ombudsmandens virksomhed omfatter alle dele af den offentlige forvaltning under Grønlands Selvstyre og kommunerne. Ombudsmandens virksomhed omfatter også frihedsberøvedes forhold på private institutioner m.v., hvor frihedsberøvelsen er sket enten i medfør af en afgørelse truffet af en offentlig myndighed, på opfordring af en offentlig myndighed eller med samtykke eller indvilligelse fra en offentlig myndighed. Endvidere omfatter ombudsmandens virksomhed børns forhold på private institutioner m.v., som varetager opgaver umiddelbart i forhold til børn.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Ombudsmanden behandler ikke klager over nævn, der i betryggende former træffer afgørelse om tvister mellem private, selv om vedkommende nævn i anden sammenhæng betragtes som tilhørende den offentlige forvaltning.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Såfremt selskaber, institutioner, foreninger m.v. ved lov eller administrativt helt eller delvis inddrages under de regler og principper, der gælder for den offentlige forvaltning, kan Ombudsmanden bestemme, at de pågældende organer i samme omfang skal være omfattet af Ombudsmandens virksomhed.</p>
<p>§ 18. Myndigheder, der er omfattet af Ombudsmandens virksomhed, er forpligtet til at meddele Ombudsmanden de oplysninger samt udlevere de dokumenter med videre, som forlanges af Ombudsmanden.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Ombudsmanden kan afkræve myndigheder, der er omfattet af Ombudsmandens virksomhed, skriftlige udtalelser.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Ombudsmanden kan indkalde per-</p>	<p>§ 18. Myndigheder m.v., der er omfattet af Ombudsmandens virksomhed, er forpligtet til at meddele Ombudsmanden de oplysninger samt udlevere de dokumenter med videre, som forlanges af Ombudsmanden.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Ombudsmanden kan afkræve myndigheder m.v., der er omfattet af Ombudsmandens virksomhed, skriftlige udtalelser.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Ombudsmanden kan indkalde per-</p>

<p>soner til for retten at afgive forklaring om forhold, som er af betydning for Ombudsmandens undersøgelser. Forklaringerne afgives efter reglerne om retsforhør.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Ombudsmanden kan besigtige enhver institution eller virksomhed samt ethvert andet tjenestested, som benyttes af de i § 7 nævnte myndigheder med videre til udførelsen af deres opgaver, og har adgang til samtlige lokaler.</p>	<p>soner til for retten at afgive forklaring om forhold, som er af betydning for Ombudsmandens undersøgelser. Forklaringerne afgives efter reglerne om retsforhør.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Ombudsmanden kan besigtige enhver institution eller virksomhed samt ethvert andet tjenestested, som benyttes af de i § 7 nævnte myndigheder med videre til udførelsen af deres opgaver, og har adgang til samtlige lokaler.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Ombudsmanden har, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til at inspicere private institutioner m.v., hvor personer er eller kan blive berøvet deres frihed, jf. § 7, stk. 1, 2. pkt., og private institutioner m.v., som varetager opgaver umiddelbart i forhold til børn, jf. § 7, stk. 1, 3. pkt. Politiet yder om nødvendigt bistand til gennemførelsen.</p>
<p>Lovforslaget træder i kraft 1. juli 2017</p>	

2.3 Præcisering af bemærkninger

Med lovforslaget foreslås der ændringer i Inatsisartutlovens § 7, stk. 1 og § 18. Bemærkningerne til bestemmelserne er præciseret i overensstemmelse med det ovenfor beskrevne. Endvidere er bemærkningerne til § 7 om Ombudsmandens virksomhed ajourført på baggrund af lovgivning vedtaget efter ikrafttrædelse af gældende ombudsmandslov.

Derudover er bemærkningerne til andre bestemmelser ajourført, da der siden vedtagelse af den gældende Ombudsmandslov er sket en række lovændringer, som har nødvendiggjort en ajourføring af bemærkningerne.

Da lovforslaget i meget stort omfang er en videreførelse af gældende lovgivning, udgår referencer i de specielle bemærkninger til bestemmelser i Landstingslov nr. 7 af 13. juni 1994 om Landstingets Ombudsmand, der blev ophævet ved ikrafttræden af den gældende Ombudsmandslov.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget forventes ikke at have konsekvenser for det offentlige.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget forventes ikke at have konsekvenser for erhvervslivet.

5. Konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed

Forslaget forventes ikke at have konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed.

6. Konsekvenser for borgerne

Lovforslaget forventes ikke at have konsekvenser for borgerne.

7. Andre væsentlige konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have andre væsentlige konsekvenser.

8. Høring af myndigheder og organisationer

Lovforslaget har været i høring i perioden 25. januar 2017– 1. marts 2017 hos følgende:

KANUKOKA, Kommune Kujalleq, Kommuneqarfik Sermersooq, Qeqqata Kommunia, Qaa-suitsup Kommunia, Formandens Departementet, Departementet for Selvstændighed, Miljø og Natur samt Landbrug, Departementet for Fiskeri og Fangst, Departementet for Kommuner, Bygder, Infrastruktur og Boliger, Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen, Departementet for Sundhed, Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel, Energi og Udenrigsanliggender, Departementet for Råstoffer, Departementet for Finanser og Skatter, Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke, Rigsombuddet, Landsdommeren, Boligselskabet INI A/S, Folketingets Ombudsmand, Politimesteren i Grønland, MIO, Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Dansk Institut for Menneskerettigheder, Kriminalforsorgen og Justitsministeriet.

Forslaget blev yderligere fremsendt til en bredere gruppe høringsparter i perioden 13. februar 2017 -13. marts 2017. Disse omfattet følgende høringsparter:

Nuuk Internationale Friskole, Efterskole Villads Villadsen, Maniitusmi Efterskoli, Mælkebøtten, Akillit, Inuuneq Meeraq Pinngortitarlu, Orpigaq, Pakkutaq, PITU, Qaamasoq, Sikkerneq, Børnehaven Esther, Meeqquerivik Mikisoq, Meeqquerivik Sulunnguit, Børnehuset, Perorsaanermik Ilinniarfik (Socialpædagogisk seminarium), Peqqissaanermik Ilinniarfik (Center for Sundhedsuddannelser), NPK, IMAK, SIK, AK, Nanu Børn, Meeqqat Inuunerssut (Bedre Børneliv), GE og NUSUKA.

Følgende høringsparter fremkom med høringssvar:

Departementet for Selvstændighed, Natur, Miljø og Landbrug, Rigsombuddet, Råstofstyrelsen, Folketingets Ombudsmand, INI, Departementet for Sundhed, Politimesteren i Grønland, KANUKOKA, Departementet for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender, IMAK, Qeqqata Kommunia, Formandens Departement, Institut for Menneskerettigheder, MIO, Grønlandske Advokater, Departementet for Finanser og Skatter, INI og GE.

Af disse havde følgende parter, ud over positive tilkendegivelser i forhold til forslaget, ikke væsentligt at bemærke:

Departementet for Selvstændighed, Natur, Miljø og Landbrug, Rigsombuddet, Råstofstyrelsen, Folketingets Ombudsmand, INI, Departementet for Sundhed, Politimesteren i Grønland, IMAK, Qeqqata Kommunia, Formandens Departement, Institut for Menneskerettigheder og Grønlandske Advokater.

I forhold til de øvrige høringssvar gengives de væsentlige dele i det følgende:

Departementet for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender:

"Ombudsmanden foretager allerede i dag inspektioner på de offentligt drevne døgninstitutioner for børn og unge; Departementets Tilsynsenhed har allerede tilsynsforpligtelsen på samtlige døgninstitutioner.

Endelig foretager Landslægeembedet, Veterinærmyndigheden, Arbejdstilsyn m.fl. tilsyn af forskelligt tilsnit.

Følgelig bør man holde sig for øje, at døgninstitutionerne – private såvel som offentligt drevne - i perioder kan opleve gentagne og eventuelt overlappende tilsynsbesøg fra forskellige myndigheder.

Med lovændringen kommer så yderligere et tilsyn/inspektion fra Ombudsmanden i.f.t. til de private institutioner, hvorfor det bør overvejes at have mere og særligt fokus på:

- 1. Praktisk koordinering, således at overlap af tilsyn i det omfang det er muligt kan undgås.*
- 2. Synliggørelse af kompetence-snitflader (hvem har opgaven?)*
- 3. Synliggørelse af funktionsansvar og indsatsområder*
- 4. Synliggørelse af opsamlet viden.*
- 5. Muliggørelse af praktisk samarbejde mellem myndighederne i forbindelse med tilsyn."*

Svar: Det er i denne forbindelse indhentet bemærkninger fra Ombudsmanden, som udtaler følgende:

"Det er korrekt, at flere myndigheder under Grønlands selvstyre fører tilsyn med de offentligt drevne døgninstitutioner. Endvidere fører ombudsmanden tilsyn, herunder med de nævnte tilsynsmyndigheder, jf. § 7, stk. 1 i ombudsmandsloven. Ombudsmanden er opmærksom på, at samarbejde og koordinering med myndighederne under Grønlands selvstyre kan være hensigtsmæssig, og ombudsmanden følger blandt andet den særlige tilsynsenhed på socialområdet tæt, herunder gennem pressens dækning, ligesom der har været møder mellem embedet og tilsynsenheden.

Ombudsmanden vil imidlertid ikke på noget punkt kompromittere sin uafhængighed af og integritet i forhold til Grønlands selvstyre og de grønlandske kommuner, og ombudsmanden forbeholder sig altid muligheden for at føre tilsyn helt uafhængig af forvaltningen.”

Departementet for Finanser og Skatter:

”I lovforslagets § 26, stk. 1, fremgår, at ombudsmanden selv ansætter og afskediger sine medarbejdere, men at antal, løn og pension fastsættes i overensstemmelse med reglerne i Forretningsordenen for Inatsisartut. I forretningsordenens § 59, stk. 3, bestemmes, at Ombudsmanden, i overensstemmelse med forslaget, ansætter og afskediger sine medarbejdere. Forretningsordenen indeholder dog ikke bestemmelser om antal.

I forretningsordenens § 56, stk. 4, fremgår endvidere, at lønninger til personalet i Bureauet for Inatsisartut samt personalet hos Ombudsmanden for Inatsisartut fastsættes af formanden for Inatsisartut. Det er uklart, om der med ’lønninger’ menes både løn og pensioner. Der er anledning til at antage, at pensionen for overenskomstansatte er fastlagt via lønnen, men det er uklart, om det også er tilfældet for ansatte på fx individuel kontrakt.

I lovforslagets § 26, stk. 3, fremgår desuden, at Ombudsmandens regnskabsafleggelse og revision fastsættes i Forretningsordenen for Inatsisartut. Forretningsordenen indeholder ikke bestemmelser herom. Departementet for Finanser og Skatter foreslår, at regler for Ombudsmandens regnskabsafleggelse og revision eksplicit fastsættes i loven.”

Svar: Det er i denne forbindelse indhentet bemærkninger fra Ombudsmanden, som udtaler følgende:

”Som det anføres i partshøringssvaret henviser ombudsmandslovens § 26 på en række punkter til forretningsordenen for Inatsisartut, som er åben i forhold til visse af disse positioner.

Lovforslaget indeholder imidlertid ingen ændring af ombudsmandslovens § 26 sammenholdt med gældende ret.”

MIO:

”Bemærkninger til forslagens enkelte bestemmelser til § 7 stk. 3: Har her bemærket, at kun A/S Boligselskabet INI er nævnt. Og gør hermed opmærksom på Boligselskabet ISERIT A/S eksistens. Deslige, at denne ikke er med i høringen.”

Svar: Det er i denne forbindelse indhentet bemærkninger fra Ombudsmanden, som udtaler følgende:

*”Ombudsmandens kompetence er ikke ens i forhold til A/S Boligselskabet INI og boligselskabet ISERIT A/S. Det er således korrekt, at mens det ene boligselskab er nævnt i bemærkningerne til ombudsmandslovens § 7, stk. 3, forholder lovbe-
mærkningerne sig tavs omkring det andet boligselskab.*

For A/S Boligselskabet INI gælder det, at Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 37 af 19. december 1996 om sagsbehandling og offentlighed i A/S Boligselskabet INI fastslår, at bestemmelserne i landstingsloven om sagsbehandling i den offentlige forvaltning og offentlighedsloven gælder for A/S Boligselskabet INI i det omfang selskabet, i henhold til landstingsforordning nr. 12 af 28. oktober 1993 om etablering af et boligselskab, har fået tillagt beføjelse til at træffe afgørelser på Grønlands hjemmestyres eller en kommunes vegne.

En tilsvarende bekendtgørelse er ikke fastsat for boligselskabet ISERIT A/S. Ombudsmanden behandlede i sin beretning for 2012 spørgsmålet om ombudsmandens kompetence over for boligselskabet ISERIT A/S. Ombudsmanden afviste klagen, da ombudsmandens virksomhed omfatter alle dele af den offentlige forvaltning, og boligselskabet ISERIT A/S ikke kunne anses for at være en del af den offentlige forvaltning.”

KANUKOKA:

”Det bemærkes dog, at det i bemærkningerne til § 7, stk. 1, i forslaget til den gældende ombudsmandslov har været fremhævet, at ombudsmandens kompetence ikke omfatter domstolene. Denne fremhævelse er ikke gentaget i bemærkningerne til det foreliggende lovforslags § 7, stk. 1, 1. pkt., men KANUKOKA formoder, at der ikke er tiltænkt en realitetsændring på dette område.

Omkring de foreslåede ændringer i § 7, stk. 1 og i § 18 bemærker KANUKOKA herefter:

Vedrørende den foreslåede udvidelse af ombudsmandens kompetence til at omfatte frihedsberøvede voksne på private institutioner, og forholdene på sådanne institutioner, noterer landsforeningen sig overordnet, at der aktuelt ikke findes sådanne institutioner i Grønland, men at forslaget har til formål at tage højde for den situation, at der i fremtiden måtte blive oprettet sådanne private institutioner.

Når dette sammenlignes med situationen i Danmark, da den tilsvarende ændring blev gennemført i den danske ombudsmandslov, kan man se, at der på dette tidspunkt i Danmark eksisterede private institutioner, som kunne tage imod fri-

hedsberøvede, men at antallet af sådanne institutioner formentlig var lavt. Lovændringen i Danmark blev gennemført for at leve op til OPCAT artikel 4.

KANUKOKA bemærker, at Grønland er et væsentligt mindre land end Danmark med følgende væsentligt færre institutioner for frihedsberøvede, og KANUKOKA er ikke bekendt med, at der påtænkes etableret private institutioner, der kan tage imod frihedsberøvede voksne.

Der er i de gældende lovregler om institutioner for voksne, der etableres som selvejende institutioner, tale om en betydelig offentligretlig regulering af og tilsyn med disses etablering, drift og offentlig medfinansiering.

Såfremt det måtte komme på tale at etablere en institution i privat regi, som kan modtage frihedsberøvede voksne borgere, vil KANUKOKA foreslå, at det overvejes i stedet for en generelt formuleret udvidelse af ombudsmandens kompetence, at ombudsmanden konkret tager stilling til inddragelse af institutionen og dens virksomhed under ombudsmandens kontrol i medfør af ombudsmandslovens § 7, stk. 3. KANUKOKA henviser herved til, at en del af begrundelsen for at gennemføre en udvidelse af ombudsmandens kompetence i Danmark var, at den tilsvarende bestemmelse i den danske ombudsmandslovs § 7, stk. 4, om inddragelse af private institutioner mv. under ombudsmandens kompetence, sjældent blev udnyttet, og at det typisk blev lovreguleret konkret, i hvilket omfang de offentligretlige regler konkret skulle gælde for den pågældende institution. Samtidig blev det fremhævet, at der var tale om en uhensigtsmæssig retssikkerhedsmæssig forskelsbehandling af borgere og ansatte alt efter, om en institution er privat eller offentlig. I Grønland må det formodes, at etablering af private institutioner, som kan modtage frihedsberøvede voksne, vil have undtagelsens karakter, og at de betragtninger, som har ligget til grund for Folketingets vedtagelse af ændringen af ombudsmandsloven i 2009 derfor ikke gør det påkrævet med en tilsvarende lovændring i Grønland, men at Grønland vil kunne leve op til forpligtelserne efter OPCAT ved konkret at sikre den fornødne ombudsmandskontrol eller anden kontrol som NPM i henhold til OPCAT, såfremt det måtte komme på tale at oprette en privat institution, der kan eller skal modtage frihedsberøvede voksne.

Dertil kommer, at KANUKOKA i lovforslaget savner en præcisering af bedømmelsesgrundlaget ved inspektioner på private institutioner. I forbindelse med vedtagelsen af den tilsvarende lovændring i den danske ombudsmandslov forudsattes det, at ombudsmanden fulgte principperne i den danske retssikkerhedslov om anvendelse af tvangsindgreb i forbindelse med kontrolbesøg hos private. I Grønland gælder retssikkerhedsloven ikke, og KANUKOKA anbefaler derfor, at

det foreliggende lovforslag forholder sig til ombudsmandens bedømmelsesgrundlag i denne sammenhæng.

Vedrørende den foreslåede udvidelse af ombudsmandens kompetence i forhold til private institutioner mv. som varetager opgaver umiddelbart i forhold til børn, bemærker KANUKOKA særligt:

I forhold til den tilsvarende lovændring, som blev gennemført i Danmark i 2012, blev etableringen af et børnekontor hos ombudsmanden, som blev finansieret med satspuljemidler, fremhævet som en del af grundlaget for lovændringen. I det aktuelle lovforslag fremgår det, at lovforslaget ikke forventes at have økonomiske konsekvenser for det offentlige. KANUKOKA forstår dette således, at der ikke forventes tilført ombudsmanden yderligere ressourcer ved den nye opgave i forhold til private institutioner med opgaver i forhold til børn.

KANUKOKA må stille spørgsmålstegn ved, om det uden en udvidelse af ombudsmandens ressourcer vil være formålstjenligt i forhold til Grønlands forpligtelser efter FN's børnekonvention at tillægge ombudsmanden særlige beføjelser i forhold til private institutioner for børn. Både ved denne vurdering og ved vurderingen af, om der bør tilføres yderligere ressourcer til opfyldelse af FN's børnekonvention henviser KANUKOKA til, at der allerede er etableret en administrativ institution med et børneråd og en børnetalsmand, selvom denne – som nævnt - er administrativ og dermed ikke har samme grad af retlig uafhængighed som ombudsmanden. Omvendt har ombudsmanden indseende med børnetalsmanden og børnerådets arbejde. KANUKOKA finder samlet set, at i et land af Grønlands størrelse bør der være fokus på en vægtning af de økonomiske ressourcer, der anvendes til kontrol og monitorering af administrationen af retsbeskyttelsen af børn i forhold til anvendelsen af ressourcer til tiltag, som direkte kommer børnene til gode.

KANUKOKA noterer sig dernæst, at Folketingets Ombudsmand som led i udvidelsen af sine opgaver i forhold til børns rettigheder, fik en særskilt opgave med at overvåge, om gældende love eller administrative bestemmelser er forenelige særligt med Danmarks internationale forpligtelser til at sikre børns rettigheder. Et tilsvarende forslag er ikke medtaget i det foreliggende forslag til ændring af den grønlandske ombudsmandslov.

KANUKOKA vil finde det naturligt, at såfremt Ombudsmanden for Inatsisartut skal have særlige opgaver knyttet til sikringen af børns rettigheder, bør der gennemføres en bestemmelse svarende til den danske ombudsmandslov § 12, stk. 2, idet KANUKOKA og kommunerne desværre oplever, at den faglige og juridiske

kvalitet af love og administrative regler vedrørende børn ofte er for ringe, og der derfor er behov for øget fokus på kvalitetssikringen af disse regler.”

Svar: Det er i denne forbindelse indhentet bemærkninger fra Ombudsmanden, som udtaler følgende:

A) Domstolene

Det er korrekt, at det i lovbemærkningerne ikke er fremhævet, at ombudsmanden ikke har kompetence i forhold til domstolene. Dette var tidligere nævnt i forbindelse med, at ombudsmanden ikke har kompetence i forhold til Inatsisartut og dets udvalg. Denne placering blev fundet uhensigtsmæssig ved nyredigering af lovbemærkningerne. Bemærkningerne om, at statens forvaltning i Grønland ikke er omfattet af ombudsmandens kompetence findes at være dækkende for den rejste problemstilling. Dog har ombudsmanden ingen bemærkninger til, hvis det vurderes, at domstolene bør nævnes eksplicit.

B) Kompetencespørgsmål

Det anføres korrekt, at den foreslåede ændring af ombudsloven for så vidt angår den foreslåede udvidelse af ombudsmandens kompetence til at omfatte frihedsberøvede voksne på private institutioner er udtryk for en fremtidssikring af loven. Dette anføres allerede eksplicit i lovbemærkningerne. KANUKOKAs forslag om at ombudsmanden i påkommende tilfælde i stedet skulle behandle kompetencespørgsmålet efter § 7, stk. 3, er da en mulighed, men ombudsmanden finder ikke at kunne støtte denne. Det kunne være en udvej for ombudsmanden, hvis ombudsmanden ikke rettidigt havde adresseret kompetencespørgsmålet.

C) Bedømmelsesgrundlag

For så vidt angår bemærkningerne om manglen på bedømmelsesgrundlag findes dette ikke at burde adresseres i lovmærkningerne, uanset at det er helt korrekt, at retssikkerhedsloven ikke gælder i Grønland. Adresseringen af bedømmelsesgrundlaget findes at burde afvente, at der faktisk etableres sådanne institutioner i Grønland, som bestemmelsen søger at foregribe.

D) Børnetalsmand

Spørgsmålet om en ressourcetildeling rejses nævnes ikke i lovbemærkningen, idet ombudsmanden i lyset af Inatsisartuts etablering af en Børnetalsmand og Inatsisartuts etablering af en særlig tilsynsenhed på det sociale område ikke finder det påtrængende at få tildelt yderligere ressourcer til varetagelse af den nævnte opgave.

E) Internationale forpligtelser

For så vidt angår opgaven med at overvåge, om gældende love eller administrative bestemmelser er forenelige med Grønlands internationale forpligtelser er

dette ikke medtaget i forslaget til lovændring. Dette skal ses som udtryk for, at lovforslaget ikke sigter mod at udvide ombudsmandens kompetence på dette område – men Inatsisartut kan naturligvis bestemme andet.

GE:

”Betingelserne, jf. § 7, stk. 1, er, at frihedsberøvelsen er sket enten i medfør af en afgørelse truffet af en offentlig myndighed, på opfordring af en offentlig myndighed eller med samtykke eller indvilligelse fra en offentlig myndighed.

Det fremstår ikke klart om en afgørelse truffet af en domstol er omfattet af bestemmelsen?

Det bør præciseres i bestemmelsen eller i det mindste i bemærkningerne til § 7, stk. 1, 2. pkt.”

Svar: Det er redegjort for dette forhold under besvarelsen af høringsvaret til KANUKOKA.

På denne baggrund er der ikke foretaget ændringer i forslaget på baggrund af høringsvaret.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Kapitel 1 - Forholdet til Inatsisartut

Til § 1

Til stk. 1

Bestemmelsen om, at Ombudsmanden følger valgperioden for Inatsisartut foreslås videreført uændret.

Til stk. 2

Bestemmelsen om, at Ombudsmanden afskediges af Inatsisartut, hvis Ombudsmanden ikke længere nyder tillid i Inatsisartut, foreslås videreført uændret.

Bestemmelser om fremgangsmåden ved valg og afskedigelse af Ombudsmanden er ikke nærmere beskrevet i forslaget, idet sådanne bestemmelser reguleres af forretningsordenen for Inatsisartut.

Til § 2

Det er Lovudvalget for Inatsisartut, og ikke Formandskabet for Inatsisartut, der bestemmer, hvem der midlertidigt skal udøve ombudsmandshvervet, indtil Inatsisartut kan samles og vælge en ny Ombudsmand.

Dette følger af landstingsbeslutning af den 26. oktober 1995, hvorved Landstingets Lovudvalg blev valgt som ressortudvalg for Ombudsmandens virksomhed.

Til § 3

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter, at Ombudsmanden ikke er afskåret fra valg til Inatsisartut, Naalakkersuisut samt kommunale råd, men at et eventuelt valg udelukker, at Ombudsmanden kan fortsætte hvervet som Ombudsmand.

Vælges Ombudsmanden i løbet af valgperioden til sådanne hverv, må pågældende fratræde. Bestemmelsen omfatter såvel kommunal- som bygdebestyrelser.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter, at Ombudsmanden skal have bestået juridisk embedseksamen.

Til § 4

Til stk. 1

Bestemmelsen angår Ombudsmanden eget ønske om at fratræde hvervet. Bestemmelsen fastslår, at Ombudsmanden med 6 måneders varsel kan forlange sig afskediget til udgangen med en måned.

Til stk. 2

Bestemmelsen indebærer navnlig, at Inatsisartut skal vælge en ny Ombudsmand på den samling, som ligger nærmest forud for Ombudsmandens afskedigelse efter ansøgning eller efter alder. Den hidtil gældende tvungne pensionsalder på 65 år for Ombudsmanden foreslås opretholdt, hvilket indebærer, at en person, som er fyldt 65 år, ikke kan vælges til ombudsmandshvervet.

Til § 5

Til stk. 1

Det fremgår af bestemmelsen, at en Sætte-ombudsmand ikke alene skal vælges efter hvert valg til Inatsisartut, men tillige ved embedsledighed. Valg af Sætte-ombudsmand ved embedsledighed vil normalt kunne afvente den førstkommende ordinære inatsisartutsamling.

Til stk. 2

Baggrunden for bestemmelsen følger af almindelige offentligtretlige principper om habilitet, at den, der er inhabil ved behandlingen af en sag, skal afstå fra enhver ekspedition i sagen. Det er herefter op til den inhabiles hvervgiver, i dette tilfælde Lovudvalget for Inatsisartut, at tage stilling til, hvorledes sagen skal ekspederes.

Som en konsekvens af, at Ombudsmanden erklærer sig inhabil, er Ombudsmandens personale afskåret fra enhver behandling af den pågældende sag. Ombudsmanden eller dennes personale vil dog fortsat kunne foretage rent ekspeditions-mæssige skridt i sagen, såsom oversættelse af dokumenter, indhentelse af nærmere specificerede sagsakter og lignende.

Bestemmelsen lovfæster endvidere den hidtil anvendte praksis, som er aftalt mellem Ombudsmanden og Lovudvalget i Inatsisartut om, at sager, hvori Ombudsmanden erklærer sig inhabil, fremsendes til Lovudvalget.

Til stk. 3

Kompetencen til at meddele samtykke til ombudsmandens hverv foreslås tillagt Lovudvalget, som er det udvalg i Inatsisartut, som i øvrigt behandler spørgsmål om Ombudsmandens virksomhed. Bestemmelsen fastsætter, at Ombudsmanden uændret skal indhente Lovudvalgets samtykke til at få hverv i en forening.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med kravet til Ombudsmandens uafhængighed.

Til § 6

Til stk. 1

Ombudsmandens uafhængighed af Inatsisartut har navnlig den konsekvens, at Inatsisartut ikke kan pålægge Ombudsmanden at tage en bestemt sag op til behandling, forbyde Ombudsmanden at behandle en sag eller pålægge Ombudsmanden, at behandlingen af en sag skal have et bestemt resultat.

Uafhængigheden er i praksis blevet understreget af det forhold, at Inatsisartut og dets udvalg har afholdt sig fra at tage stilling til eller kritisere Ombudsmandens udtalelser.

Udover at Inatsisartut udfører kontrol med forvaltningen gennem ombudsmandsembedet, foregår kontrollen såvel gennem udvalgene i Inatsisartut ved samråd med medlemmerne af Naalakkersuisut som gennem udvalgenes øvrige behandling af sager i henhold til Inatsisartutlov nr. 26 af 18. november 2010 om Inatsisartut og Naalakkersuisut og Forretningsordenen for Inatsisartut. Såfremt Inatsisartut skulle beslutte at ikraftsætte lovgivning om undersøgelseskommissioner, vil kontrollen fra Inatsisartut ligeledes kunne gennemføres gennem disse.

For at mindske eventuelle tvivlsspørgsmål om, hvorvidt Inatsisartut eller dets udvalg har forholdt sig til en sag på en måde, som afskærer Ombudsmanden fra at tage en sag under behandling eller fortsætte behandlingen af en sag, har Lovudvalget og Ombudsmanden i maj 1998 i en samarbejdsaftale aftalt, dels at Ombudsmanden stiler sin forespørgsel herom til Lovudvalget med kopi til det pågældende andet udvalg, dels at Lovudvalget koordinerer formidlingen af de øvrige Inatsisartutudvalgs underretninger til Ombudsmanden om udfaldet af udvalgsbehandling af en sag. Den indgåede samarbejdsaftale mellem Lovudvalget og Ombudsmanden er optrykt i ombudsmandens beretning for 1998, se herved side 11ff i den grønlandske og side 11f i danske udgave.

For at understrege ombudsmandsembedets formål og politiske neutralitet forudsættes det, at Ombudsmanden selv i de enkelte sager vurderer, om Inatsisartut har forholdt sig til en sag på en måde, som afskærer Ombudsmanden fra at foretage yderligere i sagen.

Til stk. 2

Bestemmelsen sikrer smidiggørelse af processen, såfremt Inatsisartut på et senere tidspunkt måtte ønske at fastsætte almindelige bestemmelser for Ombudsmandens virksomhed.

Kapitel 2- Ombudsmandens kompetence

Til § 7

Til stk. 1

Stk. 1, 1. pkt.

Bestemmelsen angiver, hvilke organer Ombudsmanden har kompetence i forhold til. Det fremgår af bestemmelsen, at hovedreglen for Ombudsmandens virksomhed er den offentlige forvaltning. Ombudsmanden har således fortsat ikke kompetence i forhold til Inatsisartut og dets udvalg.

Ombudsmanden kan som følge af sin uafhængighed af Inatsisartut ikke tage stilling til den virksomhed, som Inatsisartut udfører, hvorfor de stående udvalg under Inatsisartut eller ad-hoc udvalg nedsat af Inatsisartut falder uden for Ombudsmandens virksomhed. Administrationen i Inatsisartut falder tilsvarende uden for Ombudsmandens virksomhed.

Statens forvaltning i Grønland er ikke undergivet Ombudsmanden for Inatsisartut's kompetence, men er omfattet af Folketingets Ombudsmands kompetence.

Stk. 1, 2. pkt.

Med den foreslåede bestemmelse i § 7, stk. 1, 2. pkt., kommer det til at fremgå, at Ombudsmandens kompetence omfatter undersøgelse af frihedsberøvedes forhold på private institutioner m.v. Hermed sikres Ombudsmanden adgang til at udføre sine opgaver efter den valgfri protokol til FN-konventionen mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf også på de private institutioner.

Inspektionerne foretages med henblik på om nødvendigt at styrke beskyttelsen af de frihedsberøvede mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Ved frihedsberøvelse forstås enhver form for tilbageholdelse eller anbringelse af en person i et offentligt eller privat forvaringssted, som den frihedsberøvede ikke har tilladelse til frit at forlade, jf. protokollens artikel 4. Afgørelsen om frihedsberøvelse skal være truffet af en offentlig myndighed, på opfordring af en offentlig myndighed eller med samtykke eller indvilligelse fra en offentlig myndighed.

Ombudsmandens udøvelse af inspektionsvirksomhed i henhold til tillægsprotokollen til torturkonventionen vil også omfatte undersøgelser af behandlingen af frihedsberøvede på private institutioner m.v., herunder adgang til alle private tilbageholdelsessteder og dertil hørende anlæg og faciliteter samt frihed til at vælge de steder, der besøges, og de personer, der tales med. Ombudsmanden skal i den forbindelse gives adgang til oplysninger om tilbageholdelsesstederne og de frihedsberøvede personer, herunder antal, behandling og forhold under frihedsberøvelsen. Under besøgene har Ombudsmanden ret til at føre samtaler uden opsyn eller vidner med de frihedsberøvede og med enhver anden person, som efter Ombudsmandens opfattelse kan give relevante oplysninger.

Stk. 1, 3. pkt.

Med den forslåede bestemmelse i § 7, stk. 1, 3. pkt., kommer det til at fremgå, at Ombudsmandens kompetence også omfatter børns forhold på private institutioner m.v., som varetager opgaver umiddelbart i forhold til børn.

Det følger af bestemmelsen, at Ombudsmandens kompetence omfatter »private institutioner m.v.« Heri ligger, at Ombudsmanden ikke er kompetent i forhold til private enkeltpersoner, herunder almindelige børnefamilier.

Er der tale om institutioner eller andre juridiske personer, er det i princippet uden betydning, hvordan den pågældende virksomhed nærmere er organiseret, f.eks. i selskabs- eller fondeform.

Det er imidlertid en forudsætning, at der er tale om varetagelse af opgaver »umiddelbart i forhold til børn«. Det er herved markeret, at den pågældende institution m.v. for at være omfattet af Ombudsmandens kompetence skal have en vis intensiv daglig berøring med børn.

Er en privat institution m.v. efter det anførte omfattet af Ombudsmandens kompetence, gælder det hele dens virksomhed, i det omfang den kan siges at have tilknytning til børnenes forhold. F.eks. forudsættes Ombudsmanden i forhold til private skoler at have indseende med såvel den egentlige behandling af børn som de af skolens personale mæssige og økonomiske dispositioner, der har væsentlig betydning for børnenes forhold.

Derimod vil Ombudsmanden ikke have kompetence i forhold til f.eks. personale spørgsmål, som ikke har tilknytning til behandlingen af børn.

I praksis må tvivlsspørgsmål om Ombudsmandens kompetence afgøres af Ombudsmanden ud fra en samlet vurdering.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter det udgangspunkt, som Ombudsmanden hidtil har anlagt ved afgrænsning af sin kompetence i forhold til udvalg og nævn m.v., der løser konflikter mellem private.

I bestemmelsen foreslås en negativ afgrænsning af Ombudsmandens kompetence således, at Ombudsmanden ikke har kompetence over for nævn, der træffer afgørelse i betryggende form, det vil sige eksempelvis domstolslignende og ofte med dommermedlemskab.

Ombudsmanden har, således som det fremgår af Ombudsmandens beretninger og udtalelser, hidtil foretaget sin kompetenceafgrænsning ud fra en konkret vurdering af det vedkommende organs funktion, sammensætning og organisatoriske placering.

Således har Ombudsmanden anset sig kompetent i forhold til at behandle klager over følgende organer:

- organer med administrative funktioner, der svarer til forvaltningsmyndigheders funktioner, eksempelvis at behandle ansøgninger om tilladelse, ydelse af tilskud eller lån, eksempelvis Erhvervsstøtteudvalget (se neden for) og Den Særlige Hjælpefond,
- organer med funktion som klageorgan for offentlige myndigheders afgørelser eksempelvis Det Sociale Ankenævn, Klageudvalget for Uddannelsesstøtte, og Boligklagenævnet,
- organer med den funktion at løse problemer af privatretlig karakter mellem to parter, såfremt organet er tillagt tilsyns- og kontrolbeføjelser, som hviler på offentligretligt grundlag,
- organer med funktion som legalitetstilsyn, eksempelvis Tilsynsrådet for De Grønlandske Kommuner, se også nedenfor.
- Kollegiale organer, hvor Inatsisartut's medlemmer i henhold til lov eller på andet grundlag besætter hele eller dele af organet, udgør ifølge Ombudsmandens beretning for 1995, et specielt problem.

Problemet var i 1995 aktuelt i forhold til Erhvervsstøtteudvalget, og Ombudsmanden konkluderede i sin kompetenceafgrænsning, at eftersom udvalget udfører funktioner, der svarer til almindelige forvaltningsmyndigheders funktioner blandt andet ved at træffe konkrete afgørelser efter ansøgning, og derfor opererer på den udøvende magts område og ikke som led i Inatsisartut's (tidligere Landstingets) almindelige virksomhed, er udvalget omfattet af Ombudsmandens kompetence.

I en udtalelse fra 1998, som er omtalt i Ombudsmandens beretning for 1998, har Ombudsmanden anset sig for kompetent i forhold til Tilsynsrådet for de Grønlandske Kommuner, idet Ombudsmanden også har tillagt det betydning, at man i styrelseslovsreformen i 1994 reducerede antallet af Inatsisartut's (tidligere Landstingets) repræsentanter i tilsynsrådet fra et flertal på 3 medlemmer til et mindretal på 2 medlemmer, netop med henvisning til kompetenceafgrænsningen i forhold til den kommende ombudsmandsinstitution.

Kompetenceafgrænsningsspørgsmålet har tillige foreligget i forhold til statens myndigheder:

Ombudsmanden har i 1998 anset sig for inkompetent i forhold til Det Grønlandske Pressenævn, som er en statsmyndighed, hvor samtlige medlemmer udpeges af justitsministeren.

Ombudsmanden har efterfølgende, den 24. marts 2009, anset sig for kompetent i forhold til det pressenævn, som Naalakkersuisut (tidligere Landsstyret) har nedsat i medfør af Landstingslov nr. 17 af 19. november 2007 om medieansvar § 41. Ombudsmandens beslutning er truffet ud fra en samlet vurdering af de foreliggende oplysninger om det nye pressenævns arbejdsform og organisatoriske tilhørsforhold, som gør, at dette nævn ikke fuldt ud kan side-

stilles med det statslige pressenævn i Grønland, og at der ikke er klare holdepunkter for, at anse nævnet som et tvistløsningsnævn i forvaltningsretlig forstand, som bør undtages fra Ombudsmandens virksomhed.

Ombudsmanden anså sig i 2000 for kompetent til at behandle klager over Selvstyrets (tidligere Hjemmestyrets) og kommunernes sagsbehandling angående brug af CPR-numre.

Ombudsmanden har i 2001 givet Politimesteren i Grønland meddelelse om, at Ombudsmanden har anset sig for kompetent i forhold til den ved landstingsforordningen om civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme nedsatte epidemikommission, hvor politimesteren er født formand, idet politimesteren i denne sammenhæng varetager en administrativ opgave for Selvstyret (tidligere Hjemmestyret).

Til stk. 3

Bestemmelsen er affødt af en række mere principielle problemer i afgrænsningen af Ombudsmandens kompetence i forhold til selskaber og institutioner m.v., der ved lov eller administrativ beslutning inddrages under sagsbehandlings- og offentlighedslovens regler eller forvaltningsrettens ulovregulerede principper.

Bestemmelsen har samtidig til hensigt at løse det principielle problem, at Naalakkersuisut, som jo er omfattet af Ombudsmandens kompetence, kan træffe afgørelser om Ombudsmandens kompetence i anden sammenhæng. Initiativer, der vedrører beslutninger om omfanget af Ombudsmandens kompetence, bør udgå fra Inatsisartut og ikke fra Naalakkersuisut.

Både sagsbehandlingslovens og offentlighedslovens § 1, stk. 2, indeholder en bemyndigelse til Naalakkersuisut til at fastsætte nærmere regler om, at forvaltningslovene skal gælde helt eller delvist for nærmere angivne selskaber, institutioner, foreninger m.v. som ikke kan henregnes til den offentlige forvaltning.

De kriterier, der er nævnt i både sagsbehandlings- og offentlighedsloven for, at et selskab, institution, forening, m.v. kan inddrages under sagsbehandlingslovens og offentlighedslovens regler er, at udgifterne ved organets virksomhed overvejende finansieres af Grønlands Selvstyre eller en kommune, eller at det skal gælde, i det omfang organet ved lov eller i henhold til lov har fået tillagt beføjelse til at træffe afgørelse på Grønlands Selvstyres eller kommunens vegne.

Naalakkersuisut (tidligere Landsstyret) har benyttet denne bemyndigelse over for A/S Boligselskabet INI, hvilket skete ved Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 37 af 19. december 1996.

Bekendtgørelsen gav, som det fremgår af Ombudsmandens beretning for 1997, anledning til tvivl og usikkerhed om omfanget af Ombudsmandens kompetence i forhold til selskabet, der varetager opgaver af såvel offentligretlig som privatretlig karakter, ligesom det ikke klart

fremgik af loven om selskabsdannelsen, på hvilke områder selskabet er tillagt beføjelse til at træffe afgørelser på Grønlands Selvstyres (tidligere Grønlands Hjemmestyres) eller en kommunes vegne.

Ombudsmanden foretog efter drøftelser med selskabet og dets ressortdirektorat den fornødne afgrænsning af sin kompetence ud fra en konkret vurdering af selskabets opgaver, hvilket medførte, at Ombudsmanden indberettede mangler ved bekendtgørelsen til Inatsisartut og Naalakkersuisut (tidligere Landstinget og Landsstyret) i december 1997.

Lovforslaget vil medføre, at Ombudsmanden i hvert enkelt tilfælde, når et organ efter lov eller administrativ beslutning inddrages under de regler og principper, der gælder for den offentlige forvaltning, i nødvendigt omfang må foretage en afgrænsning af sin kompetence i forhold til organet. Det forudsættes, at denne afgrænsning foretages i samarbejde med det pågældende organ.

Inatsisartut (tidligere Landstinget) fastsatte i den dagældende Landstingslov nr. 13 af 11. november 2000 om fordeling af tips- og lottomidler § 2 (nu Inatsisartutlov nr. 10 af 22. november 2011 om fordeling af midler fra visse spil § 7), at disse midler fordeles af Grønlands Ildrætsforbund og Team Grønland. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at Naalakkersuisut (tidligere Landsstyret) med hjemmel i sagsbehandlingsloven kan sætte sagsbehandlingsloven i kraft for disse to organisationer. Dette er endnu ikke sket, og Ombudsmanden har ikke været forelagt spørgsmålet om sin eventuelle kompetence i forhold til disse organisationer.

Der har herudover været tale om, at Inatsisartut (tidligere Landstinget) i Landstingslov nr. 10 af 14. november 2004 om ændring af landstingslov om erhvervsfremme inden for turismeerhvervet og landbaserede erhverv har fastslået, at sagsbehandlingslovens regler finder anvendelse på et sådant privat administrationsselskab.

Spørgsmålet om Ombudsmanden har kompetence i forhold til et sådant selskab har endnu ikke foreligget til afgørelse hos Ombudsmanden.

Inatsisartut har endvidere i Inatsisartutlov nr. 12 af 22. november 2011 om uddannelsesstøtte givet hjemmel til, at Naalakkersuisut kan delegere administrationen af uddannelsesstøttereglerne til en privat virksomhed.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at ved en sådan delegation, vil den private virksomhed være omfattet af sagsbehandlingsloven.

Ombudsmanden har heller ikke været forelagt spørgsmålet om sin kompetence i forhold til en sådan privat virksomhed.

Ombudsmandens afgrænsning af sin kompetence i forhold til det organ, der inddrages under forvaltningslovgivningens regler, forventes ikke at afvige afgørende fra Ombudsmandens kompetenceafgrænsning i forhold til nævn, udvalg m.v. Se herved forslaget § 7, stk. 2.

Dette indebærer blandt andet, at Ombudsmanden vil foretage en konkret vurdering af vedkommende organs administrative funktioner, organisatoriske placering, rekursystem, m.v. med henblik på at afklare, i hvilket omfang organet kan inddrages under Ombudsmandens kompetence.

Til § 8

Bestemmelsen er udtryk for et grundlæggende forfatningsretligt princip om, at det lokale selvstyre skal respekteres.

Bestemmelsen har navnlig den konsekvens, at Ombudsmanden skal respektere den kommunale budgetmagt og skal lægge til grund, at det er kommunalbestyrelsen, der inden for rammerne af gældende ret, fordeler kommunens ressourcer.

Bestemmelsen indebærer videre, at hvor der er tale om skønsmæssige kommunale afgørelser, må Ombudsmanden respektere den lokalpolitiske afvejning inden for gældende rets rammer og den deraf følgende mulige forskellighed mellem kommunerne.

Til § 9

Bestemmelsen angiver en begrænsning i Ombudsmandens bedømmelsesgrundlag.

Bestemmelsen tilsigter en tydeliggørelse af den gældende retstilstand, hvorefter kirkens styrelsmæssige forhold er at betragte som administrativ virksomhed, som er undergivet ombudsmandskontrol, hvorimod folkekirkens forkyndelsesgrundlag og trossætninger ikke kan inddrages under Ombudsmandens kontrol, idet reglerne for denne del af folkekirkens virksomhed er forfatningsmæssigt reguleret af grundlovens § 4, og ikke er undergivet lovgivers kompetence efter grundlovens § 66.

Til § 10

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at beretningen indgives til Inatsisartut til behandling på efterårssamlingen i Inatsisartut.

Det forudsættes, at Ombudsmanden indgiver årsberetningen til Lovudvalget. Det er i øvrigt op til Inatsisartut at afgøre, hvorledes den årlige beretning skal behandles i Inatsisartut.

Inatsisartut har de seneste år taget stilling til årsberetningerne gennem beslutningsforslag fremsat af Lovudvalget.

Ombudsmanden supplerer den lovpligtige information ved at udlægge de offentliggjorte beretninger på Ombudsmandens hjemmeside www.ombudsmand.gl. Endvidere har Ombudsmanden, efter aftale med Lovudvalget, besluttet, med virkning fra og med beretningsåret 2009, løbende at udlægge de sager på hjemmesiden, som Ombudsmanden påtænker at optage i årsberetningen.

Til stk. 2

Bestemmelsen må anses for at stemme med almindelige grundsætninger om »fair trial«.

Til § 11

Det forudsættes, at Ombudsmanden opretholder sin hidtidige praksis med hensyn til at gøre opmærksom på uklarheder i bestående lovgivning eller mangler, der har tilknytning til de vurderinger, der indgår i begrebet retssikkerhed, og ikke på grundlag af politiske vurderinger af de vedtagne love og administrative bestemmelser.

Det følger af, at Ombudsmanden ikke har indseende med Inatsisartut, at Ombudsmanden ikke kan give meddelelse efter denne bestemmelse, såfremt Inatsisartut har taget stilling til forholdet.

For så vidt angår Ombudsmandens adgang til at fremkomme med bemærkninger til eksisterende eller foreslået lovgivning som national forebyggende mekanisme i medfør den valgfri protokol til FN's torturkonvention, henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 17. Underretninger gives i praksis til Lovudvalget i Inatsisartut samt til Naalakkersuisut.

Af typer af mangler ved regler, som Ombudsmanden eksempelvis vil kunne give meddelelse om, kan anføres:

- Uoverensstemmelse mellem reglens grønlandske og danske tekst.
- Uklarhed om reglens anvendelsesområde.
- En administrativ regels manglende eller tvivlsomme lovhjemmel.
- Uoverensstemmelser mellem to sæt administrative regler eller to lovregler.
- Uoverensstemmelse mellem selvstyrets lovgivning og de generelle regelsæt, som selvstyret er bundet af, herunder selvstyreloven, Grundloven og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.
- Uklar rekurs.
- Uhjemlet praksis.

Til § 12

Til stk. 1

Bestemmelsen om, at enhver kan klage til Ombudsmanden, indebærer, at der eksempelvis ikke kan opstilles krav om, at klager er personretlig myndig, har dansk statsborgerskab eller bor i Grønland.

Der kræves som udgangspunkt ikke, at klager har partsstatus eller har retlig interesse i sagen. Dog kræver Ombudsmanden i sager, der vedrører enkeltpersoners private forhold, samtykke eller en fuldmagt fra parten i sagen, såfremt klagen er fremsat af en anden person end parten. Ombudsmanden sikrer sig derved partens indforståelse med, at Ombudsmanden som led i sin sagsbehandling indhenter oplysninger om partens private forhold, der eventuelt gengives i Ombudsmandens udtalelse.

Ombudsmanden vil dog kunne afvise klagere uden væsentlig eller rimelig interesse i sagen, se også bemærkningerne til lovforslagets § 14, stk. 1.

Myndigheders klager over andre myndigheder vil som udgangspunkt ikke blive behandlet af Ombudsmanden. Imidlertid har Ombudsmanden, således som det fremgår af Ombudsmandens beretning for 1996, side 21 i den dansksprogede udgave og side 27 i den grønlandsk-sprogede udgave, anset sig for kompetent i forhold til behandling af en klage fra en offentlig myndighed over en anden, idet klager i den konkrete sag var at sidestille med en privat part i sagen.

Ombudsmanden er ikke forpligtet til at behandle en klage fra Inatsisartut eller et af dets udvalg, idet det er en konsekvens af, at Ombudsmanden er uafhængig af Inatsisartut, at Ombudsmanden ikke er undergivet instruktion af Inatsisartut og dets organer.

Bestemmelsen i stk. 1, 2. punktum tager sigte på at sikre, at såvel personer, som er administrativt frihedsberøvet i henhold til psykiatrilovgivningen som personer, som er frihedsberøvet som led i en kriminalretlig efterforskning eller som en kriminalretlig sanktion, uden censur fra den frihedsberøvende myndighed, kan klage til Ombudsmanden.

I forhold til Ombudsmanden for Inatsisartut vil dette betyde, at også frihedsberøvede personer i Grønland eller Danmark vil kunne klage over Selvstyret og kommunerne, uden det kommer til den frihedsberøvende myndigheds kendskab.

Bestemmelsen tilsigter at give frihedsberøvede samme diskretion ved henvendelser til Ombudsmanden for Inatsisartut som til Folketingets Ombudsmand.

Den del af bestemmelsen, som er af retsplejemæssig karakter, og som vedrører den personkreds, der er frihedsberøvet, i en institution, som ikke er omfattet af Ombudsmandens kompetence efter § 7, skal dog først forhandles med rigsmyndighederne.

Justitsministeriet har i brev af 8. marts 2001 meddelt Inatsisartut, at ministeriet ikke har bemærkninger til bestemmelsen.

Til stk. 2

Bestemmelsen indebærer, at anonyme klager, og klager, som ikke angiver en adresse, hvortil meddelelser om Ombudsmandens behandling af sagen kan sendes, normalt ikke vil blive behandlet af Ombudsmanden.

Der er videre tale om, at Ombudsmanden i praksis af retssikkerhedshensyn har krævet, at klager indgivet pr. e-mail, som ikke indeholder en indscannet underskrift, følges op af en bekræftelse pr. brev eller telefax fra afsenderen om, som bekræfter afsenderens identitet. Denne praksis forudsættes videreført.

Til stk. 3

Klagefristen på et år skal forstås absolut således, at der ikke er hjemmel til at dispensere fra fristen. Ombudsmanden skal derfor have modtaget klagen senest på etårsdagen for det påklagede forhold.

Ombudsmanden har hidtil anlagt en restriktiv fortolkning af klagefristens påbegyndelsestidspunkt således, at klagefristen regnes at løbe fra den dag, hvor der blev truffet endelig afgørelse i sagen.

Begrundelsen for en restriktiv fortolkning af klagefristen er hensynet til at skabe ensartethed i Ombudsmandens behandling af de indgåede klager fra alle geografiske dele af Grønland. Endvidere tages der hensyn til den myndighed, der har taget stilling i sagen således, at myndigheden skal kunne indrette sig på, at en sag er afsluttet. Endelig skal den restriktive fortolkning ses i sammenhæng med, at Ombudsmanden, såfremt betingelserne herfor er til stede, vil kunne indlede en sag af egen drift på grundlag af en for sent indkommen klage. Se i øvrigt bemærkningerne til lovforslagets § 14, stk. 1.

Til stk. 4

Bestemmelsen fastslår, at Ombudsmanden, i tilfælde, hvor den højeste administrative myndigheds stillingtagen er foranlediget af Ombudsmanden, kan fastsætte en længere klagefrist end den 1-årige frist, der følger af stk. 3.

Præciseringen omfatter de tilfælde, hvor bestemmelsen i § 13 ikke direkte er til hinder for, at Ombudsmanden behandler en klage, men hvor Ombudsmanden på baggrund af § 14 mener, at sagen bør behandles af en administrativ myndighed, før Ombudsmanden eventuelt behandler sagen.

Dette vil eksempelvis kunne være relevant, hvis Ombudsmanden mener, at en sag bør forelægges den almindelige kommunale tilsynsmyndighed, eller bør behandles af en anden selvstyremyndighed, som er tillagt beføjelse til at føre tilsyn med et forvaltningsområde.

Hvis omstændighederne tyder på, at en eventuel ny klage ikke kan nå at blive behandlet inden udløbet af 1-års-fristen fra den afgørelse, den oprindelige klage angår, kan Ombudsmanden i disse tilfælde vælge at meddele klageren, at en eventuel ny klage over den afgørelse, som den første klage angik, vil blive anset for rettidig, hvis den modtages af Ombudsmanden inden en individuelt fastsat, kortere frist fra klagerens modtagelse af myndighedens svar.

Til § 13

Bestemmelsen er udtryk for det principielle synspunkt, at konflikter imellem forvaltningen og en borger bør søges løst parterne imellem, forinden en ekstern kontrolinstans som Ombudsmanden for Inatsisartut inddrages i sagen.

Det er Ombudsmandens praksis, at klager over andre forhold end afgørelser, hvor en eventuel rekurs ikke er udnyttet, på samme måde som med klager over afgørelser, oversendes til rekursinstansen med henblik på dennes stillingtagen. Praksis er, at Ombudsmanden i disse sager anmoder klager om at afvente rekursmyndighedens stillingtagen, forinden klager fremsætter klagen over for Ombudsmanden.

Den manglende videreførelse af sondringen mellem klager over afgørelser og klager over andre forhold skal sikre det beskrevne princip om, at administrativ klageadgang altid skal være udnyttet, inden Ombudsmanden behandler en klage.

Ombudsmanden afviser (også) klager i de tilfælde, hvor en borger ikke har udnyttet den administrative rekursmulighed inden for den i loven fastsatte klagefrist, og herefter har klaget til Ombudsmanden. Denne praksis udspringer af, at en borger ikke bør kunne vælge at klage til Ombudsmanden som alternativ til en administrativ klagemulighed.

Klagefristen på 1 år i forhold til Ombudsmanden, jf. lovforslagets § 12, stk. 3, regnes først fra det tidspunkt, da den øverste administrative instans har truffet afgørelse om det forhold, som klagen angår.

Afvisning på grund af fristoverskridelse, jf. lovforslagets § 12, stk. 3, er således subsidiær i forhold til afvisning på grund af manglende udnyttelse af en administrativ klageadgang.

Ombudsmanden kan dog, jf. forslaget § 15, stk. 1, tage en sag op af egen drift, uanset om den ulovbestemte administrative rekurs eller den lovregulerede klageadgang er udnyttet.

Til § 14

Til stk. 1

Bestemmelsen giver Ombudsmanden mulighed for at afvise at behandle en klage, selvom klagen er indgivet rettidigt, rekursen udnyttet og klagen vedrører et forhold, som hører under Ombudsmandens kompetence.

Bestemmelsen kan anvendes til at afvise sager og til at skære sagen til, således at kun dele af klagen realitetsprøves. Bestemmelsen er hidtil i praksis navnlig blevet anvendt til at afvise:

- rene bagatelklager,
- klager over forhold, som forudsætter en bedømmelse af det offentliges virksomhed i henhold til privatretlige regler,
- klager, som det ville kræve uforholdsmæssigt mange ressourcer at undersøge,
- klager som Ombudsmanden skønner har et politisk formål og
- klager, som, eksempelvis af bevismæssige årsager, mere naturligt bør afgøres af domstolene.

Endelig er bestemmelsen anvendt til at afvise sager, som Ombudsmanden har fundet mest hensigtsmæssigt at behandle som egen drift projekter, typisk fordi der er indgivet flere klager over ensartede forhold hos den samme myndighed.

Ombudsmandens beføjelse til at afvise klager, som i øvrigt opfylder betingelserne for at kunne behandles af Ombudsmanden, bør fortsat kunne anvendes, som Ombudsmanden finder det mest hensigtsmæssigt.

Til stk. 2

Ombudsmanden skal så vidt som muligt forsøge at give vejledning om, hvortil der kan klages, hvis Ombudsmanden afviser en klage.

Til § 15

Til stk. 1

I praksis tages sager op af egen drift, såfremt sagen er af principiel karakter, eller sagen ud fra de foreliggende oplysninger kan indeholde grove eller væsentlige fejl. Anledningen kan være en omtale af en sag i medierne, en for sent indkommen klage eller klager med et indhold, hvor emnet eller dele af emnet bedst egner sig til en særskilt generel undersøgelse.

Til stk. 2

Bestemmelsen giver Ombudsmanden mulighed for at iværksætte egentlige egen drift projekter omfattende flere sager hos en myndighed eller typer af sager ved flere myndigheder.

Til § 16

Ombudsmanden bedømmer under inspektioner af institutioner m.v. – ud over spørgsmål af mere traditionel retlig karakter – også almindelige, humanitære fysiske og psykiske forhold for institutionens klienter. Ombudsmandens vurdering er i den forbindelse præget af et krav om retssikkerhed, hensynsfuldhed og menneskeværdig behandling af borgerne. Ombudsmandens bedømmelse kan f.eks. give sig udtryk i forslag og henstillinger om bygningsændringer, bedre vedligeholdelse eller bedre fritids- og beskæftigelsesforanstaltninger.

Bestemmelsen giver Ombudsmanden hjemmel til at besigtige forvaltningens tjenestesteder, herunder Ombudsmandens adgang til at foretage egentlige inspektioner af kommunekontorer, undervisningsinstitutioner, sociale institutioner og offentlige kontorer med videre på linie med den kompetence, som eksempelvis er tillagt Folketingets Ombudsmand. Sådanne inspektioner kan efter Ombudsmandens skøn foretages som selvstændige aktiviteter, eller i forbindelse med, at ombudsmanden i øvrigt besøger en by eller bygd.

Ombudsmandens undersøgelse af en institution på baggrund af et institutionsbesøg kan eksempelvis omfatte de skriftlige regler af ordensmæssig karakter, der gælder for den pågældende institution eller i forhold til institutionens klienter.

Med hensyn til Ombudsmandens besigtigelse af tjenestesteder som led i oplysningen af en sag, henvises til bemærkningerne til § 18, stk. 4.

Til § 17

Bestemmelsen fastslår, at opgaven som national forebyggende mekanisme i henhold til valgfri protokol af 18. december 2002 til FN-konventionen om tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, er en del af Ombudsmandens virksomhed.

Opgavens nærmere omfang er beskrevet i den valgfri protokols artikel 17 – 23 og artikel 35, som har følgende indhold:

”[...]”

Artikel 17

Enhver deltagende stat skal senest et år efter, at denne protokol træder i kraft eller ratificeres eller tiltrædes, opretholde, udpege eller oprette en eller flere uafhængige nationale forebyggende mekanismer til forebyggelse af tortur på nationalt plan. Mekanismer oprettet af decentrale enheder kan udpeges som nationale forebyggende mekanismer med henblik på denne protokol, hvis de er i overensstemmelse med dens bestemmelser.

Artikel 18

1. De deltagende stater skal garantere de nationale forebyggende mekanismers funktionelle uafhængighed samt uafhængigheden af deres personale.

2. De deltagende stater skal træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at eksperterne i den nationale mekanisme har de kvalifikationer og den faglige viden, der er fornøden. De skal stræbe efter kønsmæssig ligevægt og en rimelig repræsentation af landets etniske grupper og minoriteter.
3. De deltagende stater forpligter sig til at stille de nødvendige ressourcer til rådighed for, at de nationale forebyggende organer kan fungere.
4. Ved oprettelsen af nationale forebyggende mekanismer skal de deltagende stater tage behørigt hensyn til principperne vedrørende nationale menneskerettighedsinstitutioners status.

Artikel 19

De nationale forebyggende mekanismer skal som minimum have kompetence til:

- a) regelmæssigt at undersøge behandlingen af frihedsberøvede personer på tilbageholdelsessteder, jf. definitionen i artikel 4, med henblik på om nødvendigt at styrke deres beskyttelse mod tortur, grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf;
- b) at fremsætte anbefalinger til de relevante myndigheder med henblik på at forbedre behandlingen af og forholdene for frihedsberøvede personer og for at forebygge tortur og grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf under hensyntagen til De Forenede Nationers relevante normer;
- c) at indgive forslag og bemærkninger vedrørende eksisterende eller foreslået lovgivning.

Artikel 20

For at gøre de nationale forebyggende organer i stand til at opfylde deres mandat forpligter de i denne protokol deltagende stater sig til at give dem:

- a) adgang til alle oplysninger vedrørende antallet af frihedsberøvede personer på tilbageholdelsessteder, jf. definitionen i artikel 4, samt om antallet af steder og deres beliggenhed;
- b) adgang til alle oplysninger angående behandlingen af sådanne personer samt deres forhold under frihedsberøvelsen;
- c) adgang til alle tilbageholdelsessteder og de dertil hørende anlæg og faciliteter;
- d) lejlighed til at føre samtaler uden opsyn eller vidner med de frihedsberøvede personer, enten personligt eller med en tolk, hvis det skønnes nødvendigt, samt med enhver anden person, som det nationale forebyggende organ mener kan give relevante oplysninger;
- e) frihed til at vælge de steder, de ønsker at besøge, og de personer, de ønsker at tale med;
- f) ret til at have kontakt med forebyggelseskomiteen, at sende den oplysninger og mødes med den.

Artikel 21

1. Ingen myndighed eller embedsmand må påbyde, anvende, tillade eller tolerere nogen sanktion mod en person eller en organisation for at have givet den nationale forebyggende mekanisme oplysninger, hvad enten de er rigtige eller forkerte, og det skal ikke på anden vis komme en sådan person eller organisation til skade.
2. Fortrolige oplysninger, der indsamles af den nationale forebyggende mekanisme, er underlagt tavshedspligt. Oplysninger om personlige forhold må ikke offentliggøres uden udtrykkeligt samtykke fra vedkommende person.

Artikel 22

De kompetente myndigheder i den pågældende deltagerstat skal behandle anbefalingerne fra den nationale forebyggende mekanisme og indgå i en dialog med den om mulige gennemførelsesforanstaltninger.

Artikel 23

De i denne protokol deltagende stater forpligter sig til at offentliggøre og udbrede kendskabet til de nationale forebyggende organers årsberetninger.

...

Artikel 35

Medlemmerne af forebyggelseskomiteen og af de nationale forebyggende mekanismer tilstås de rettigheder og immuniteter, som måtte være nødvendige for den uafhængige udøvelse af deres virksomhed. Medlemmerne af forebyggelseskomiteen tilstås de i stk. 22 i konventionen om De Forenede Nationers rettigheder og immuniteter af 13. februar 1946 anførte rettigheder og immuniteter med forbehold af konventionens stk. 23.

[...]"

Navnlig artikel 4 om kompetence i forhold til private og halvoffentlige institutioner, artikel 18, stk. 2, om tilknytning af ekspertviden, som kan indebære en pligt til at knytte eksperter fra andre områder end juraen til arbejdet, artikel 19, litra c, om forslag og bemærkninger vedrørende eksisterende eller foreslået lovgivning, artikel 21, stk. 1, om sanktionsfrihed for personer, der giver den nationale forebyggende mekanisme oplysninger, artikel 22 om pligt til dialog om gennemførelsesforanstaltninger og artikel 35 om immunitet for den nationale forebyggende mekanisme, udgør sådanne fravigelser af det almindelige grundlag for Ombudsmandens virksomhed, og det foreslås, at protokollens bestemmelser inkorporeres i Ombudsmandsloven for ikke at skabe tvivl om opgaven.

Kapitel 3 - Ombudsmandens sagsbehandling

Til § 18

Ifølge de gældende regler påhviler pligten til at meddele Ombudsmanden oplysninger, udlevere dokumenter og udarbejde skriftlige udtalelser de myndigheder, der er omfattet af Ombudsmandens virksomhed. Med de foreslåede ændringer af § 18, stk. 1 og 2, påhviler oplysnings- og udleveringspligten også de private institutioner m.v., der omfattes af Ombudsmandens virksomhed i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 7, stk. 1, 2. pkt.

Med den foreslåede bestemmelse i § 18, stk. 5, indføres hjemmel til, at Ombudsmanden uden retskendelse har adgang til at inspicere private institutioner m.v., hvor personer er eller kan blive berøvet deres frihed, jf. den foreslåede bestemmelse i § 7, stk. 1, 2. pkt. Ved inspektion forstås undersøgelse af både lokaliteter, journaler og andet materiale.

Til stk. 1

Bestemmelsen vedrører udlevering af allerede foreliggende oplysninger eller dokumenter, herunder interne notater, protokoller, oplysninger på edb m.v.

Ombudsmandens praksis er beskrevet i Ombudsmandens beretning for 1996, hvor Ombudsmanden præciserede, at anmodningen om at "udlåne klagers sagsmappe" skal forstås helt bogstaveligt og ikke begrænses til reglerne om aktindsigt.

Det bemærkes i den forbindelse, at det er uden betydning, om dokumenterne er undergivet aktindsigt. Internt materiale, der udleveres til Ombudsmanden, mister ikke herved sin interne karakter.

Ombudsmanden præciserede endvidere, at myndighederne ikke har kompetence til at vurdere, hvilke sagsakter der er relevante at fremsende, men at anmodningen skal forstås som en anmodning om udlån af den originale sagsmappe med samtlige dokumenter, der er indgået i sagen og har dannet grundlag for myndighedens sagsbehandling.

Bestemmelsen er væsentlig i Ombudsmandens sagsbehandling. Det forekommer i praksis, at Ombudsmanden efter afgivelse af en udtalelse i en sag konstaterer, at en myndighed ikke har udlånt samtlige sagsakter, og at Ombudsmanden derfor må revurdere sit bedømmelsesgrundlag og revurdere sin kritik.

Til stk. 2

Bestemmelsen er et supplement til stk. 1, der alene omhandler Ombudsmandens adgang til allerede eksisterende sagsmateriale. Hensigten med bestemmelsen er at undgå, at Ombudsmanden begrænses i sin adgang til at indhente oplysninger til udelukkende at indhente faktiske oplysninger og dokumenter, som myndigheden er i besiddelse af, men tillige kan kræve, at en myndighed fremkommer med en redegørelse af mere principiel og/eller generel karakter for myndighedens behandling af den konkrete sag eller praksis på et sagsområde og den bagvedliggende retsopfattelse.

Til stk. 3

Bestemmelsen giver Ombudsmanden mulighed for i sager eksempelvis, hvor en sag måtte være bortkommet i forvaltningen, at indkalde personer til indenretlig afhøring. Bestemmelsen har dog aldrig været anvendt i grønlandsk eller dansk ombudsmandspraksis, men foreslås alligevel opretholdt af hensyn til, at Ombudsmandens muligheder for at udføre en effektiv kontrol ikke begrænses.

Det bemærkes, at retsplejeloven for Grønland, lov nr. 305 af 30. april 2008, som trådte i kraft 1. januar 2010, i § 707 viderefører den gældende bestemmelse i retsplejelovens kapitel 8, § 1, om retsforhør til undersøgelse og oplysning af forhold af retlig betydning.

Til stk. 4

Bestemmelsen præciserer, at Ombudsmandens inspektioner og besigtigelser også kan foretages i forbindelse med oplysningen af en sag.

§ 16 angår således inspektioner som selvstændige undersøgelser, mens § 18, stk. 4, angår besigtigelse af tjenestesteder som led i oplysningen af ombudsmandssag.

Til stk. 5

Bestemmelsen forventes kun undtagelsesvis anvendt og alene i det omfang, det skønnes nødvendigt for udførelsen af opgaver efter den valgfri protokol til FN-konventionen mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Til § 19

Til stk. 1

Bestemmelsen tydeliggør, at Ombudsmandens bedømmelsesgrundlag er gældende ret, herunder forvaltningslovene og sagsbehandlingsregler i speciallovgivningen. Herudover vurderes sagsbehandlingen på grundlag af ulovbestemte principper om myndighedens sagsbehandling og myndighedens overholdelse af god forvaltningsskik, herunder om en påklaget afgørelse er rimelig. Endelig vurderer Ombudsmanden, om myndigheden overholder menneskerettighederne i sin regeludstedelse og i sine handlinger.

Med hensyn til Ombudsmandens vurderingsgrundlag i forbindelse med sin inspektionsvirksomhed henvises til § 16, idet det med henvisningen til denne bestemmelse præciseres, at Ombudsmandens bedømmelsesgrundlag er bredere ved inspektioner end det retlige bedømmelsesgrundlag, som gælder for Ombudsmandens undersøgelse af sager.

For så vidt angår Ombudsmandens virksomhed som national forebyggende mekanisme i henhold til valgfri protokol af 18. december 2002 til FN-konventionen om tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, henvises til bemærkningerne til § 17.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastslår, at principperne i landstingsloven om sagsbehandling i den offentlige forvaltning finder tilsvarende anvendelse på Ombudsmandens sagsbehandling; dog med undtagelse af reglerne om aktindsigt.

Bestemmelsen indebærer, at Ombudsmanden (og Ombudsmandens medarbejdere) er underlagt principper om inhabilitet (hvilket også følger af bestemmelsen i § 5), vejledningspligt, partshøring og begrundelse, samt tavshedspligt (hvilket også følger af bestemmelsen i § 28). Princippet om pligt til klagevejledning har ikke praktisk relevans i forhold til Ombudsmanden.

For så vidt angår de ulovbundne forvaltningsretlige grundsætninger (herunder f.eks. forbuddet mod inddragelse af usaglige hensyn) forudsættes det, at Ombudsmanden fortsat vil lade disse

finde tilsvarende anvendelse på Ombudsmandens sagsbehandling, i det omfang dette skønnes relevant og foreneligt med Ombudsmandens særlige funktion og virksomhed.

Det samme gælder de principper for god forvaltningsskik, som ikke har fundet udtryk i forvaltningslovene, herunder bl.a. kravet om, at forvaltningen skal være venlig, hensynsfuld, og tillidsskabende samt krav til effektivitet og betryggende rutiner.

Principperne i landstingsloven om offentlighed i forvaltningen er ikke omfattet af bestemmelsen. Alligevel må Ombudsmanden i udgangspunktet antages at være underlagt et krav om notatpligt, som følge af det ovennævnte krav om ”betryggende rutiner”.

Ombudsmanden træffer ikke afgørelser i forvaltningsretlig forstand, og en eventuel tilsidesættelse af bestemmelsen vil således ikke kunne tillægges ugyldighedsvirkning i forhold til f.eks. Ombudsmandens indberetninger, henstillinger eller beslutninger om ikke at tage en sag op til undersøgelse.

En eventuel tilsidesættelse af bestemmelsen fritager heller ikke en offentlig myndighed fra de forpligtelser i forhold til Ombudsmanden, som følger af inatsisartutloven, f.eks. forpligtelsen til at meddele Ombudsmanden de oplysninger eller udlevere de dokumenter, som Ombudsmanden forlanger.

Hverken myndigheder eller klager vil således over for Ombudsmanden kunne støtte ret på bestemmelsen. Tilsidesættelse af bestemmelsen vil derimod kunne få betydning i forholdet mellem Ombudsmanden og Inatsisartut, som i yderste konsekvens vil kunne afskedige Ombudsmanden, hvis Ombudsmanden varetager sine opgaver på en måde, som bevirker, at Ombudsmanden ikke længere nyder Inatsisartut’s tillid.

Til § 20

Ombudsmanden behandler klager over myndigheder og ikke over personer.

Ombudsmanden vil dog ikke være afskåret fra at henstille, at den ansvarlige myndighed rejser disciplinærsag mod en ansat, ligesom ombudsmanden i ekstraordinære tilfælde vil kunne indgive politianmeldelse mod ansatte i forvaltningen.

Endvidere vil Ombudsmanden kunne indberette fejl og forsømmelser begået af borgmestre og kommunale råd til Tilsynsrådet for De Grønlandske Kommuner.

Såfremt den ansvarlige selvstyremyndighed ikke vil følge Ombudsmandens henstilling om at undersøge, om et personligt ansvar skal gøres gældende, kan Ombudsmanden give Lovudvalget i Inatsisartut meddelelse om forholdet, jf. lovforslagets § 23 og bemærkningerne hertil.

Til § 21

Til stk. 1

Bestemmelsen tydeliggør, at Ombudsmanden har pligt til at høre den indklagede myndighed og den indklagede person. Høringspligten af den indklagede person påregnes imidlertid alene at blive foretaget i helt ekstraordinære tilfælde, da Ombudsmandens undersøgelser først og fremmest retter sig mod myndigheder og ikke mod personer. Pligten gælder såvel undersøgelser, der er rejst ved klage, som sager, som Ombudsmanden har opstartet som egen drift sag.

Med bestemmelsen er det tydeliggjort, at der er tale om en kontradiktionsregel, en regel om, at hver af parterne skal have adgang til at blive bekendt med og udtale sig om, hvad den anden part gør gældende.

Ombudsmanden vil fortsat kunne afslutte behandlingen af en sag ud fra en summarisk prøvelse, det vil sige uden høring af den indklagede myndighed, eksempelvis alene efter en gennemgang af sagens akter, hvis undersøgelsen slutes uden kritik eller henstilling.

Efter fast praksis undlader Ombudsmanden alene at høre den indklagede myndighed, såfremt Ombudsmanden allerede ud fra klagen eller eventuelt efter en gennemgang af sagens akter, beslutter at afvise sagen, eller vurderer, at der ikke er grundlag for at udtale kritik eller afgive henstilling til den indklagede myndighed.

Til stk. 2

Bestemmelsen giver Ombudsmanden mulighed for efter en konkret vurdering at beslutte, at offentlighedens og parterers adgang til aktindsigt efter henholdsvis offentlighedsloven og sagsbehandlingsloven ikke skal gælde for så vidt angår dokumenter, der indeholder Ombudsmandens foreløbige opfattelse i en sag.

Bestemmelsen kan eksempelvis anvendes i tilfælde, hvor offentliggørelse af en foreløbig redegørelse må anses for mindre rimelig over for den pågældende forvaltningsmyndighed eller af hensyn til enkeltpersoners retssikkerhed, særligt hvis Ombudsmanden vurderer, at der kan blive tale om ændringer mellem den foreløbige og den endelige redegørelse efter høring af myndigheden.

Ombudsmanden kan indhente en særskilt udtalelse fra vedkommende myndighed om spørgsmålet forud for ophævelse af retten til aktindsigt.

Ved afgørelsen af, om foreløbige dokumenter fra Ombudsmandens sagsbehandling bør undtages fra aktindsigt, bør der lægges vægt på, at det for alle parter må være mest forsvarligt, at offentligheden får mulighed for at debattere rapporter, udtalelser, redegørelser m.v. og konklusionerne heri på baggrund af fuldstændige og korrekte oplysninger.

Til § 22

Bestemmelsen giver Ombudsmanden samme mulighed som Folketingets Ombudsmand for at henstille, at en klager eller andre meddeles fri proces, uanset om pågældende opfylder de økonomiske betingelser herfor.

Bestemmelsen får navnlig betydning, hvis et faktisk eller et retligt forhold alene kan klarlægges ved en bevisførelse, som ikke kan eller bør gennemføres inden for rammerne af en ombudsmandsundersøgelse.

Der vil eksempelvis kunne peges på sager, hvor det afgørende for klager er at få fastslået et erstatningsansvar hos myndigheden og kun i mindre grad konstatering af forvaltningsretlige fejl. Ombudsmanden kan ikke tage stilling til erstatningskrav, og sådanne krav mod offentlige myndigheder vil derfor ofte måtte afgøres af domstolene.

Bestemmelsen kan også tænkes anvendt i sager med virkelig tvivlsomme retlige spørgsmål, som ikke har kunnet afklares eksempelvis ved fortolkning af lovens forarbejder, eller i øvrigt i sager, hvori en borger har en retlig interesse i at få en bindende afgørelse af, om en forvaltning har begået fejl i sagsbehandlingen.

Til § 23

Bestemmelsen fastslår, at Ombudsmanden er pligtig at give meddelelse til Lovudvalget i Inatsisartut, såfremt Ombudsmandens undersøgelse af en sag viser, at det må antages, at der i den offentlige forvaltning er begået fejl eller forsømmelser af større betydning.

Ved udnyttelsen af denne regel må det forventes, at Ombudsmanden tager udgangspunkt i sit bedømmelsesgrundlag, nemlig retssikkerheds- og retsbeskyttelseshensyn, således at væsentlige mangler ved forvaltningen eller alvorlige retskrænkelser i forhold til borgerne vil blive indberettet.

Ombudsmandens indberetning af alvorlige fejl og forsømmelser begået af en kommunal forvaltning vil ligeledes ske til Lovudvalget i Inatsisartut, der har mulighed for politisk at rejse sagen over for Naalakkersuisut eller over for formanden for Naalakkersuisut, som er formand for den øverste kommunale tilsynsmyndighed.

Ombudsmandens undersøgelser er som udgangspunkt rettet mod myndigheder og ikke mod enkeltpersoner.

Ombudsmanden vil dog fortsat, såfremt det undtagelsesvist måtte skønnes påkrævet, kunne afgive henstilling om, at personer, herunder medlemmer af Naalakkersuisut, retsforfølges for deres embedsførelse, jf. herved også bemærkningerne til lovforslagets § 7 og § 20.

En henstilling om retsforfølgning af et medlem af Naalakkersuisut efter landstingsloven om landsstyremedlemmers ansvarlighed forudsættes meddelt Inatsisartut og Naalakkersuisut efter § 23.

Til § 24

Bestemmelsen gælder alene civile sagsanlæg i anledning af en ombudsmandsudtalelse med det formål eksempelvis at få underkendt Ombudsmandens udtalelse eller at få pålagt Ombudsmanden at iværksætte en undersøgelse.

Civile sager mod Ombudsmanden som privatperson falder udenfor.

Bestemmelsen vedrører ikke domstolenes efterfølgende prøvelse af sager, som Ombudsmanden har behandlet.

Det fremgår af bestemmelsen ved brug af ordet "kan", at domstolene ikke er forpligtet til at følge en afvisningspåstand fra Ombudsmanden.

Justitsministeriet har i brev af 8. marts 2001 meddelt Inatsisartut (tidligere Landstinget), at ministeriet ikke har bemærkninger til bestemmelsen.

Kapitel 4 - Organisatoriske forhold

Til § 25

Til stk. 1

Bestemmelsen angiver Ombudsmandens lønmæssige indplacering.

Der vil fortsat kunne tildeles Ombudsmanden et personligt tillæg. Eventuelle personlige tillæg fastsættes af Formandskabet for Inatsisartut efter forhandling med Ombudsmanden.

Bestemmelsen om til- og fratrædelsesfrirejser har baggrund i ombudsmandshvervets særlige karakter og sikrer, at Ombudsmanden ved til- og fratræden ikke stilles ringere end medlemmerne af Naalakkersuisut.

Mulighederne for en fratrædende Ombudsmand for at kunne omstilles til anden beskæftigelse vil umiddelbart kunne være vanskelig, idet det må forekomme mindre realistisk, at Ombudsmanden overgår til beskæftigelse hos en myndighed, som Ombudsmanden under sit virke har

kontrolleret, ligesom Ombudsmanden som en konsekvens af lovforslagets § 5, stk. 2, er afskåret fra under sit hverv at have tilknytning til det private erhvervsliv.

Det forekommer rimeligt, at Ombudsmanden gennem en ret til flyttegodtgørelse og fratrædelsesfrirejse kompenseres for de beskrevne problemer ved omstilling til nyt arbejde.

Tilsvarende vil den foreslåede regel også være hensigtsmæssig i rekrutteringsmæssigt øjemed henset til de meget høje personlige krav som stilles til Ombudsmanden.

Ved formuleringen af bestemmelsen om Ombudsmandens ret til pension og eftervederlag, foreslås Ombudsmandens ret knyttet specifikt til retten for medlemmer af Naalakkersuisut således at der ikke hersker tvivl om Ombudsmandens pensionsmæssige stilling, hvis der på et tidspunkt måtte blive fastsat særlige regler for Naalakkersuisut.

I det omfang, at denne pensionsdækning skal forsikres gennem et privat pensionsforsikrings-selskab, forudsættes det, at Ombudsmanden afgiver indstilling om valg af pensionsforsikrings-selskab til Formanden for Inatsisartut.

Til stk. 2

Bestemmelsen har til formål at sikre, at Ombudsmanden kan vælge en pensionsordning, som ikke følger reglerne om eftervederlag og pension til medlemmer af Naalakkersuisut, idet det forekommer rimeligt, at Ombudsmanden har mulighed for at knytte pensionsrettighederne fra ombudsmandshvervet til en pensionsordning, eksempelvis i en pensionskasse, som Ombudsmanden inden udnævnelsen til ombudsmand, eller efter fratrædelsen af hvervet, er knyttet til.

Bestemmelsen vil også være rimelig i den situation, at Inatsisartut fastsætter Ombudsmandens løn til et højere niveau end aflønningen af medlemmer af Naalakkersuisut, og Ombudsmanden genvælges i flere perioder, idet pensionering efter reglen i stk. 1 i denne situation ville kunne indebære, at Ombudsmanden blev pensioneret med udgangspunkt i en lavere løn, end den som Ombudsmanden har modtaget.

Ombudsmanden skal senest på fratrædelsestidspunktet vælge, efter hvilket regelsæt, som Ombudsmanden ønsker at lade sig pensionere henholdsvis lade pensionen beregne efter.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastslår, hvorledes der skal udbetales løn ved Ombudsmandens fratrædelse eller død.

Til § 26

Bestemmelsen fastslår, at Ombudsmandens administration og bevillinger er et anliggende under den interne forvaltning i Inatsisartut og således ikke er et anliggende for Naalakkersuisut.

Til stk. 1

Ombudsmanden er fortsat selv ansættelsesmyndighed for sine medarbejdere.

Til stk. 2 og 3

Bestemmelserne formaliserer praksis.

Til stk. 4

Tidligere er Ombudsmandens bogføring sket i henhold til bemyndigelse fra Formandskabet i Inatsisartut, men Ombudsmanden er nu selv ansvarlig for sin bogføring og økonomiske forvaltning.

Til stk. 5

Bestemmelsen har til formål at sikre, at de myndigheder, som Ombudsmanden kontrollerer, ikke har retlige beføjelser over for Ombudsmanden. Dette er en væsentlig forudsætning for, at Ombudsmandens uafhængige status får et reelt indhold.

På grund af det grønlandske ombudsmands embedes begrænsede ressourcer har det imidlertid i en række tilfælde været nødvendigt for Ombudsmanden at overlade nogle organisatoriske opgaver til administrative myndigheder.

Det drejer sig om Ombudsmandens lønadministration, som i dag varetages af lønadministrationen i Finansdepartementet, Økonomi- og Personalestyrelsen i henhold til en aftale mellem Bureau for Inatsisartut og administrationen.

Det drejer sig endvidere anvisning og administration af de personaleboliger, som Ombudsmanden stiller til rådighed for sit personale.

Der er, med hjemmel i landstingsforordningen om leje af boliger indgået en aftale mellem Bureau for Inatsisartut og Departementet for Boliger om anvisning af personaleboliger til Inatsisartut og til ombudsmands embedet.

Endvidere har Ombudsmandens bogholderi periodevis, navnlig i forbindelse med stillingsvækter, været varetaget af Den Centrale regnskabsafdeling i henhold til konkrete aftaler med Ombudsmanden.

Denne overladelse af opgaver til myndigheder, som Ombudsmanden fører kontrol med, har i nogle tilfælde i praksis givet anledning til usikkerhed om, hvorvidt de pågældende administra-

tive myndigheder har myndighedsbeføjelser over for Ombudsmanden og Ombudsmandens medarbejdere.

Det foreslås derfor, at såfremt Ombudsmanden fortsat finder det relevant at overlade opgaver, der angår ombudsmandseembedets organisation, til myndigheder m. v., som Ombudsmanden kontrollerer, skal retsgrundlaget herfor være en privatretlig aftale, hvori såvel Ombudsmandens som den pågældende myndigheds rettigheder og pligter reguleres.

Bestemmelsen vil få den umiddelbare konsekvens, at der skal indgås aftaler på områder, som ikke allerede er aftaleregulerede.

Til § 27

Adgangen til delegation vedrører situationer, hvor Ombudsmanden eksempelvis på grund af sygdom, ferie, bortrejse eller anden årsag er midlertidigt ude af stand til at varetage sit hverv. Henset til embedets begrænsede personaleressourcer og til princippet om, at Ombudsmanden selv forestår embedets interne administration, jf. også § 26, foreslås det overladt til Ombudsmanden selv at fastlægge omfanget af delegation og de nærmere vilkår herfor.

Delegationsadgangen gælder såvel sagernes forberedelse som afgivelse af endelig udtalelse samt udøvelse af beføjelserne efter § 26.

Til § 28

Til stk. 1

Såvel Ombudsmanden som Ombudsmandens personale er omfattet af kriminallovens bestemmelser om tavshedspligt, se herved den gældende kriminallovs § 50.

Ombudsmanden er i samme omfang afskåret fra at videregive fortrolige oplysninger til offentligheden. De sager, som offentliggøres i Ombudsmandens beretning er derfor gengivet i anonymiseret form.

Til stk. 2

Bestemmelsen har til formål at sikre, at Ombudsmanden, som ikke er omfattet sagsbehandlingsloven, har en tilsvarende mulighed som administrative myndigheder har i sagsbehandlingslovens § 27, stk. 3, for at meddele tavshedsplæg til myndigheder, virksomheder og personer, som efter aftale med Ombudsmanden udfører opgaver for ombudsmandseembedet. Bestemmelsen kan eksempelvis tænkes anvendt på aftaler med rengøringsfirmaer, IT-firmaer og forvaltningsmyndigheder, som ombudsmanden indgår aftaler med, jf. lovforslaget § 26, stk. 5.

Stk. 2 forudsættes anvendt på samme typer af oplysninger, som i den offentlige forvaltning er omfattet af sagsbehandlingslovens § 27, stk. 1.

Til § 29

Bestemmelsen tilsikrer, at betegnelsen Ombudsmand forbeholdes stillinger, institutioner, m.v. som er reguleret ved lov vedtaget af Inatsisartut.

Bestemmelsen, som svarer til den danske ombudsmandlovs § 30, indebærer, at de i Grønland hjemmehørende institutioner, virksomheder, foreninger m.v., etableret på privatretligt grundlag samt de grønlandske kommuner, ikke uden lovhjemmel er berettiget til at oprette kontrolinstanser med den betegnelse.

Bestemmelsen indebærer ingen indskrænkning af statslige myndigheders anvendelse af betegnelsen ”Rigsombudsmand”.

Til § 30

Til stk. 1

Det foreslås, at loven træder i kraft 1. juli 2017.

Til stk. 2

Den gældende Inatsisartutlov nr. 8 af 3. december 2009 om Ombudsmanden for Inatsisartut foreslås samtidig ophævet.

Til stk. 3

I overgangsbestemmelsen i stk. 3 foreslås det, at klager indgivet til Ombudsmanden inden denne lovs ikrafttrædelse behandles i henhold til bestemmelserne i den gældende ombudsmandslov.